

เครื่องมือ ทางการเงิน

การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ
และการรายงานทางการเงิน

Financial Instruments

Analysis of Economic Substance and Financial Reporting

วิศรุต ศรีบุญนาค

เครื่องมือทางการเงิน

การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ
และการรายงานทางการเงิน

Financial Instruments

Analysis of Economic Substance
and Financial Reporting

**เครื่องมือทางการเงิน
การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ
และการรายงานทางการเงิน**

**Financial Instruments
Analysis of Economic Substance
and Financial Reporting**

วิศรุต ศรีบุญนาค

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2568

400.-

วิศรุต ศรีบุญนาค

เครื่องมือทางการเงิน : การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและการรายงานทางการเงิน / วิศรุต ศรีบุญนาค

1. เครื่องมือทางการเงิน -- การบัญชี -- มาตรฐาน. 2. เครื่องมือทางการเงิน -- การบัญชี.

3. เครื่องมือทางการเงิน.

657.76

ISBN (e-book) 978-974-03-4410-0

สพจ. 2737

assคุณคำวิชาการ ผู้สังคม
Knowledge to All
www.cupress.chula.ac.th

สิทธิในการผลิตและพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ผู้เดียว

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดทำโดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2568

www.cupress.chula.ac.th [CUB6807-010K]

โทร. 0-2218-3562-3

บรรณาธิการอำนวยการ : รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลวรรณ พิมพ์พันธุ์

กองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ : ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปิยนถ บุนนาค

ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ เดชะอำไพ

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ชิษณุ พันธุ์เจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธุ์ เดชะคุปต์

ผู้ประสานงาน : วาสนา ชำเซ็น

พิสูจน์อักษร : พุรกอน สลาม

ออกแบบปกและรูปเล่ม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สั่งซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<http://www.chulabook.com>

โทร. 08-6323-3703-4

customer@chulabook.chula.ac.th, info@chulabook.chula.ac.th

Apps: CU-eBook Store

คำนิยม

ธุรกรรมทางธุรกิจของกิจการทุกประเภทต้องเกี่ยวข้องกับ “เครื่องมือทางการเงิน” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับเครื่องมือทางการเงินมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้นอันเป็นผลมาจากนวัตกรรมทางการเงิน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชี ผู้สอบบัญชี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางธุรกิจ และผู้ใช้งบการเงินโดยทั่วไป ต้องมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเครื่องมือทางการเงินประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะผลกระทบต่อการดำเนินงานอันเนื่องมาจากเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินประเภทนั้น ๆ ตลอดจนสาระของเครื่องมือทางการเงินและรายการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินที่มีการสื่อสารผ่านงบการเงินตามข้อกำหนดในมาตรฐานรายงานทางการเงิน

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศรุต ศรีบุญนาค ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงิน ตั้งใจเขียนหนังสือ “เครื่องมือทางการเงิน : การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและการรายงานทางการเงิน” เล่มนี้ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นหนังสือที่บูรณาการแนวคิด องค์ความรู้ ทฤษฎี ตลอดจนข้อกำหนดในมาตรฐานรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินไว้อย่างครบถ้วนพร้อมตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินในทุกสถานะสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศรุต ศรีบุญนาค ในความมุ่งมั่นที่จะกลั่นกรองความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้าน “เครื่องมือทางการเงิน” ออกมาเป็นหนังสือเล่มนี้อย่างสมบูรณ์ และคาดหวังว่าผู้อ่านจะได้ความรู้ที่ครบถ้วนในทุกมิติเกี่ยวกับ “เครื่องมือทางการเงิน” ผ่านตัวอักษร สมดังเจตนารมณ์ของผู้เขียนทุกประการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดนุชา คุณพนิชกิจ

กุมภาพันธ์ 2568

คำนิยม

ผมเคยได้ร่วมเขียนหนังสือเล่มหนึ่งในอดีตกับ ผศ. ดร.วิศรุต ศรีบุญนาท ในครั้งนั้น ก็ยอมรับว่าอาจารย์เป็นผู้ที่เตรียมวัตถุดิบในการเขียนมาเป็นอย่างดี แถมร้อยเรียงเรื่องราวเกี่ยวกับการวิเคราะห์กระแสเงินสดเข้าด้วยกันด้วยความเข้าใจจริงในเรื่องที่เขียนและวิเคราะห์ ผมอ่านแล้วก็ชอบ ในวิธีการเขียนของอาจารย์ที่แยบยลและร้อยเรียงด้วยคำพูดที่อ่านเข้าใจได้ง่าย เรื่อยมาจนถึงหนังสือเล่มล่าสุดของอาจารย์คือ เครื่องมือทางการเงิน : การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและการรายงานทางการเงิน ซึ่งนับเป็นหนังสือที่ต้องยอมรับหาผู้เขียนยาก เพราะจะต้องมีความรอบรู้ทั้งศาสตร์ด้านการเงินและการบัญชีในเวลาเดียวกัน อีกทั้งต้องย่อในสิ่งที่อาจารย์อยากจะถ่ายทอดออกมาสู่หนังสือที่มีพื้นที่จำกัด แต่อาจารย์ก็สามารถทำได้และทราบว่าใช้เวลาพอสมควรที่เราตั้งหน้าตั้งตาติดตามอ่าน พอได้อ่านแบบคนชอบอ่าน ก็จะพบว่าจุดแข็งของหนังสือเล่มนี้ไม่ได้อยู่ที่การเขียนที่เข้าใจได้เพียงอย่างเดียว แต่เต็มไปด้วยเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินว่าด้วยเครื่องมือทางการเงินทั้งหลายเข้ากับศาสตร์ด้านการเงินได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างที่ยกมาประกอบการอธิบายล้วนถ่ายทอดประสบการณ์จริงในภาคปฏิบัติของอาจารย์ มีที่มาที่ไป ไม่ใช่เป็นตัวเลขทิพย์เหมือนหนังสือทั่ว ๆ ไป ภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอด เคยฟังอาจารย์วิศรุตสอนสดอย่างไร เมื่อได้อ่านก็รู้สึกเช่นเดียวกัน ทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเล่มแรกของประเทศไทยว่าด้วยเรื่องเครื่องมือทางการเงินที่ว่าได้ที่มีความสมบูรณ์แบบ อ่านแล้วจะรู้ว่าสมชื่อเรียกของหนังสือว่าเครื่องมือทางการเงิน : การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและการรายงานทางการเงินอย่างไร อาจารย์สามารถประมวล เชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินมาประกอบเป็นเนื้อหา ความคิด และมุมมองที่เฉียบคมอย่างที่ผมเองก็นึกไม่ถึง ภาษาที่ใช้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่อ่านเข้าใจยาก อาจารย์สามารถถ่ายทอดเป็นภาษาของตัวเองที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ เมื่อมาถึงตอนนี้ หากท่านกำลังหยิบหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาอ่าน คำนิยมของผมที่มีต่อหนังสือเล่มนี้ คงไม่พลาดที่จะพกวหาหนังสือเล่มนี้กลับไปด้วย รับรองว่าเมื่ออ่านจนจบท่านจะรู้ว่าหนังสือที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร

รองศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ ทุมมานนท์

เมษายน 2568

คำนำ

นวัตกรรมทางการเงินก่อให้เกิดเครื่องมือทางการเงินที่ซับซ้อนขึ้นกว่าในอดีต การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับรายการดังกล่าว จึงทวีความสำคัญในการสื่อสารข้อมูลทางการเงินจากมุมมองของฝ่ายบริหารสู่ผู้ใช้งบการเงินภายนอกองค์กร เพื่อให้ข้อมูลที่สะท้อนโมเดลทางธุรกิจและความคาดหวังเกี่ยวกับกระแสเงินสดต่อการตัดสินใจ ในทางกลับกัน การถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินด้วยความเข้าใจต้องอาศัยข้อมูล การใช้ดุลยพินิจ กระบวนการดำเนินงาน กระบวนการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของกิจการที่รายงาน

ความรู้และความเข้าใจข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจของรายการ หลักการวัดมูลค่ารายการ และการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดจากรายการเครื่องมือทางการเงินในเชิงบูรณาการเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชี ไม่ว่าจะเป็นนักบัญชี ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน และผู้สอบบัญชี รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสำหรับเครื่องมือทางการเงินในบทบาทอื่น เช่น ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้วิเคราะห์การลงทุน และผู้สนใจโดยทั่วไป

ผู้เขียนตระหนักถึงความต้องการแหล่งอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องเครื่องมือทางการเงินที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ผู้จึงตั้งใจอย่างยิ่งในการนำเสนอเนื้อหาที่ประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสถิติ เข้ากับข้อกำหนดในวิชาชีพบัญชี เชิงบูรณาการอย่างกลมกลืน เพื่อสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงความรู้เชิงเทคนิคที่นำไปปฏิบัติได้ และช่วยให้วิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจของรายการในการอ่านและวิเคราะห์งบการเงินในบริบทที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ ทุมมานนท์ เป็นอย่างสูง ที่ให้คำแนะนำและกำลังใจอันมีค่ายิ่ง ตลอดจนกระบวนการเรียบเรียงและแต่งหนังสือเล่มนี้ หากหนังสือเล่มนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้ปรับปรุงในโอกาสต่อไป

วิศรุต ศรีบุญนาค

สิงหาคม 2568

สารบัญ

บทที่ 1 เครื่องมือทางการเงิน	1
นิยามของเครื่องมือทางการเงิน	4
สินทรัพย์ทางการเงิน	7
หนี้สินทางการเงิน	7
ตราสารทุน	8
การจำแนกรายการหนี้สินทางการเงินและตราสารทุน	15
เครื่องมือทางการเงินแบบผสม	15
อนุพันธ์แฝง	16
เครื่องมือทางการเงินที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกร้องได้ก่อน	19
เงื่อนไขการชำระที่อาจเกิดขึ้น	24
การบัญชีสำหรับตราสารทุน	33
ผลตอบแทนจากหนี้สินทางการเงินและตราสารทุน : ดอกเบี้ยจ่าย ปันผลจ่าย และกำไรหรือขาดทุน	35
การจ่ายเงินปันผล	37
หุ้นทุนซื้อคืน	40
การหักกลบสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินในงบฐานะการเงิน	44
สรุป	46
ภาคผนวก 1.1 แผนภาพแสดงเงื่อนไขการจัดประเภทรายการหนี้สินทางการเงิน หนี้สินอนุพันธ์ และตราสารทุน	48
บทที่ 2 การรับรู้และวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงิน	49
การจัดประเภทและการวัดมูลค่ารายการสินทรัพย์ทางการเงินในภายหลัง	49
การบันทึกบัญชีสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดจากเงินต้น และดอกเบี้ยเท่านั้น	55
สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย	56
สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรเบ็ดเสร็จอื่น	65
สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน	68
การรับรู้และวัดมูลค่ารายการสินทรัพย์ทางการเงินเมื่อเริ่มแรก	70
การจัดประเภทรายการใหม่ของสินทรัพย์ทางการเงิน	79
การเปลี่ยนแปลงกระแสเงินสดตามสัญญา	82

สารบัญ

ข้อพิจารณาในการรับรู้และวัดมูลค่าเงินลงทุนในหุ้นกู้ที่มีอนุพันธ์แฝง	85
การรับรู้และวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารทุน	85
การรับรู้และวัดมูลค่าเงินลงทุนในกองทุนรวม	87
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความมีนัยสำคัญของเครื่องมือทางการเงิน	88
สรุป	90
ภาคผนวก 2.1 การจัดประเภทรายการสินทรัพย์ทางการเงินที่มีกระแสเงินสดที่เชื่อมโยงกับ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล	91
บทที่ 3 การวัดมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน และการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ต่อการเปลี่ยนแปลงปัจจัยเสี่ยงในตลาด	93
นิยามของมูลค่ายุติธรรม	93
เทคนิคการประเมินมูลค่า	96
1) วิธีราคาตลาด	96
2) วิธีรายได้	101
3) วิธีราคาทุน	125
การวัดมูลค่าหุ้นกู้ที่มีลักษณะคล้ายทุน	126
การวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด	127
ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลเข้า	138
การวิเคราะห์ความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงปัจจัยเสี่ยงด้านตลาด	141
ประเด็นการเปิดเผยข้อมูลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวในทางปฏิบัติและทางวิชาการ	149
สรุป	150
บทที่ 4 ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	153
สาระสำคัญของวิธีผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	154
แนวปฏิบัติตามวิธีผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	159
1) วิธีทั่วไป	160
ก) สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย	160
การวัดค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของสินทรัพย์ ทางการเงิน	162
การวัดค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นสำหรับช่วงเวลา 12 เดือน	168

สารบัญ

การรับรู้รายได้จากดอกเบี้ยรับภายหลังการวัดค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	170
การจัดชั้นสินทรัพย์ทางการเงินตามความเสี่ยงด้านเครดิตตาม 3 ระยะ	172
ข) สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรเบ็ดเสร็จอื่น	179
2) วิธีอย่างง่าย	185
3) วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ปรับด้วยความเสี่ยงด้านเครดิต	190
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเครดิต	193
สรุป	195
ภาคผนวก 4.1 การด้อยค่าของเงินลงทุนในหุ้นกู้ในภาคธุรกิจ	197
ภาคผนวก 4.2 การอนุมานค่าความน่าจะเป็นของการผิดนัดชำระหนี้ จากราคาตลาดของตราสาร	199
ภาคผนวก 4.3 การคำนวณความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ในช่วง หลายรอบระยะเวลาโดยใช้ Credit Transition Matrix	210
บทที่ 5 การตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินออกจากบัญชี	213
ข้อกำหนดและการประยุกต์เงื่อนไขการตัดรายการสินทรัพย์	213
การรับชำระเงินตามสัญญา	215
การไถ่ถอนก่อนครบกำหนด	216
ลูกหนี้สูญจริง	218
การจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงิน	219
การปรับปรุงโครงสร้างหนี้	223
ธุรกรรมการจัดหาเงินจากลูกหนี้	232
ตราสารหนี้ที่มีสินทรัพย์เป็นหลักประกัน	236
สรุป	239
บทที่ 6 การรับรู้และวัดมูลค่าหนี้สินทางการเงิน	241
การรับรู้และวัดมูลค่ารายการหนี้สินทางการเงินเมื่อเริ่มแรก	241
การจัดประเภทและการวัดมูลค่ารายการหนี้สินทางการเงินในภายหลัง	242
หนี้สินทางการเงินที่วัดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย	242
ธุรกรรมการยืมหลักทรัพย์	247

สารบัญ

ธุรกรรมซื้อคืน	250
ธุรกรรมขายลดบัญชีลูกหนี้ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการตัดรายการลูกหนี้	252
ธุรกรรมขายลดลูกหนี้เพื่อจัดหาเงินโดยลูกหนี้ผู้ซื้อสินค้า หรือแฟ็กเตอร์แบบย้อนกลับ	253
สัญญาค้ำประกันทางการเงิน	255
สัญญาผูกมัดที่จะให้สินเชื่อด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด	259
สัญญาผูกมัดวงเงินสินเชื่อที่ยังไม่ได้เบิกใช้	262
ทางเลือกในการกำหนดให้วัดมูลค่ายุติธรรม และความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้ออก	263
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความมีนัยสำคัญของเครื่องมือทางการเงิน	264
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	265
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการกระจุกตัว	273
สรุป	278
บทที่ 7 การตัดรายการหนี้สินทางการเงิน	279
เกณฑ์การเลือกรับรู้รายการหนี้สินทางการเงิน	279
การประยุกต์เกณฑ์การตัดรายการหนี้สินทางการเงินกับรายการค้า	280
การชำระหนี้หรือไถ่ถอนก่อนครบกำหนด	281
การก่อหนี้ใหม่เพื่อชดเชยหนี้เก่า (รีไฟแนนซ์)	283
การหลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมาย	286
การปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา	286
การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน	292
การปรับปรุงโครงสร้างหนี้	296
การปรับเปลี่ยนการชำระหนี้	298
สรุป	300
ภาคผนวก 7.1 การชำระหนี้สินทางการเงินทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยเงินสด	301
ผ่านระบบชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์	
บทที่ 8 การบัญชีสำหรับอนุพันธ์และการป้องกันความเสี่ยง	303
การป้องกันความเสี่ยงแบบธรรมชาติ	305
การป้องกันความเสี่ยงด้วยตราสารอนุพันธ์ และนิยามของอนุพันธ์	306
การจัดประเภทอนุพันธ์เพื่อการรายงานทางการเงิน	309
การจัดประเภทของการบัญชีป้องกันความเสี่ยง	311

สารบัญ

1) การป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรม	311
2) การป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด	312
3) การป้องกันความเสี่ยงในเงินลงทุนสุทธิในการดำเนินงานต่างประเทศ	313
เงื่อนไขของการบัญชีป้องกันความเสี่ยง	314
อนุพันธ์พื้นฐาน	321
ลักษณะและการบัญชีสำหรับสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (ฟอร์เวิร์ด)	321
ลักษณะและการบัญชีสำหรับสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (ฟิวเจอร์ส)	336
ลักษณะและการบัญชีสำหรับสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (สวอป)	337
ลักษณะและการบัญชีสำหรับสัญญาสิทธิเลือกซื้อเงินตราต่างประเทศ	337
ลักษณะและการบัญชีสำหรับสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย	351
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีป้องกันความเสี่ยง	363
การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านตลาด	367
มูลค่าความเสี่ยง	372
สรุป	379
บทฝึกหัด	381
เฉลยบทฝึกหัด	397
บรรณานุกรม	429
ดัชนี	433
ประวัติผู้เขียน	435

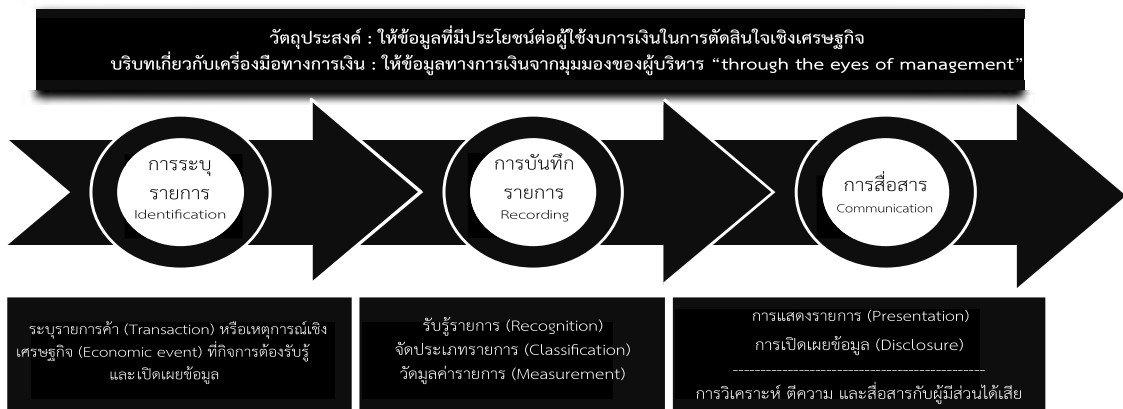
บทที่ 1

เครื่องมือทางการเงิน

เครื่องมือทางการเงินเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของธุรกิจในทุกอุตสาหกรรม เช่น (1) การจัดหาเงินจากการก่อหนี้ผ่านการทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคารหรือการออกหุ้นกู้ หรือการออกตราสารทุน รวมถึงหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ (2) การลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมหรือกองทุนต่าง ๆ และ (3) การดำเนินงานในการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อซึ่งก่อให้เกิดรายการเจ้าหนี้การค้า การขายสินค้าเป็นเงินเชื่อซึ่งก่อให้เกิดรายการลูกหนี้การค้า รวมถึงเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ซึ่งกิจการดำรงไว้ในกิจการ มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินจึงมีผลบังคับใช้ในการจัดทำงบการเงินของกิจการในทุกอุตสาหกรรม แม้ว่าบุคคลทั่วไปอาจเข้าใจว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินเท่านั้น เนื่องจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินจำนวนมาก

การรายงานทางการเงินมีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน โดยพัฒนาการของมาตรฐานการรายงานทางการเงินมีข้อกำหนดในแนวทางให้กิจการนำเสนอข้อมูลจากมุมมองของฝ่ายบริหาร (Through the eyes of management) ผ่านการจัดประเภทรายการตามเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและโมเดลทางธุรกิจ รวมถึงการใช้ข้อมูลบนพื้นฐานความคาดหวังในอนาคต (Forward-looking information) ในการวัดค่ารายการ โดยกระบวนการรายงานทางการเงินประกอบด้วย (1) การระบุรายการค้าหรือเหตุการณ์เชิงเศรษฐกิจที่กิจการต้องรับรู้และเปิดเผยข้อมูล ตามที่ระบุไว้ในขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่เกี่ยวข้อง (2) การบันทึกรายการ ซึ่งรวมถึงการรับรู้และการวัดมูลค่ารายการเมื่อเริ่มแรก การจัดประเภทรายการ และการวัดมูลค่ารายการในภายหลัง และ (3) การสื่อสารโดยการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล ตามรูปที่ 1.1 วัตถุประสงค์และกระบวนการรายงานทางการเงิน

รูปที่ 1.1 วัตถุประสงค์และกระบวนการรายงานทางการเงิน

กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ¹ ต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินในการรายงานข้อมูลบัญชีเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงิน ได้แก่

1) มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 เรื่อง การแสดงรายการเครื่องมือทางการเงิน มีสาระสำคัญครอบคลุมนิยามของเครื่องมือทางการเงิน และกำหนดให้รายงานสินทรัพย์ทางการเงิน หนี้สินทางการเงิน และตราสารทุนตามลักษณะเชิงเศรษฐกิจของรายการ รวมถึงการรับรู้ผลตอบแทนจากรายการสินทรัพย์ทางการเงิน หนี้สินทางการเงิน และตราสารทุน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล และกำไรหรือขาดทุน

2) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน ระบุแนวปฏิบัติสำหรับรายการสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน ในการรับรู้รายการและวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก การวัดมูลค่าในภายหลัง และการตัดรายการออกจากบัญชี

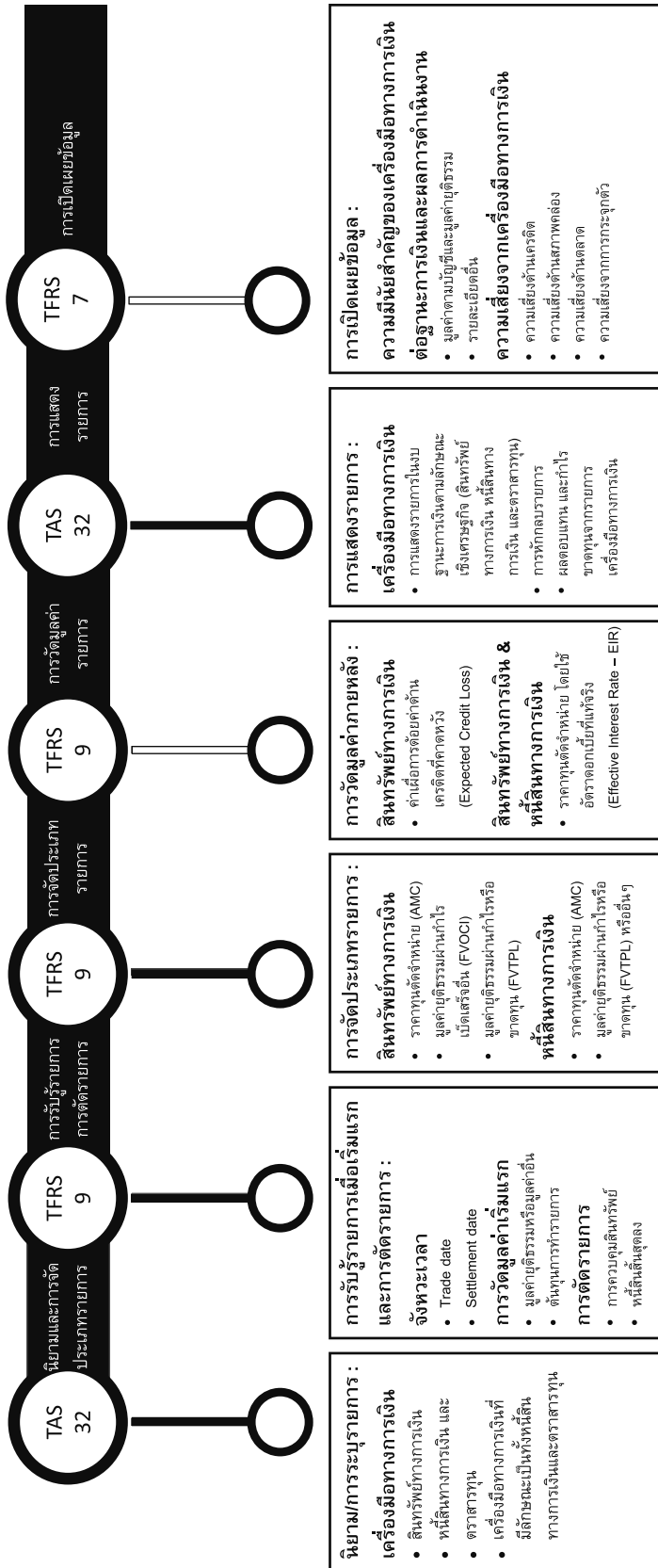
3) มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 7 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน กำหนดให้เปิดเผยความมีนัยสำคัญของเครื่องมือทางการเงินผ่านมูลค่าตามบัญชีและมูลค่ายุติธรรมจำแนกตามประเภทสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน และข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากเครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านตลาด ด้านเครดิต และด้านสภาพคล่อง และการป้องกันความเสี่ยง

4) การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ ระบุประเด็นทางปฏิบัติสำหรับการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกิดจากเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ

5) การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 19 เรื่อง การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน

รูป 1.2 แสดงประเด็นทางบัญชีตามกระบวนการรายงานทางการเงิน และมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

¹ กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้แก่ (1) กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ซึ่งออกจำหน่ายต่อประชาชน หรือกิจการที่น่าสงสัยหรืออยู่ในกระบวนการของการนำส่งงบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายหลักทรัพย์ใด ๆ ต่อประชาชน (2) กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (3) บริษัทมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน และ (4) กิจการอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม

รูปที่ 1.2 ประเด็นทางบัญชีตามกระบวนการรายงานทางการเงินและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

นิยามของเครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 เรื่อง การแสดงรายการเครื่องมือทางการเงิน กำหนดนิยามคำว่า เครื่องมือทางการเงิน (Financial instrument) ให้หมายถึง สัญญาใด ๆ ที่ทำให้กิจการหนึ่งมีสินทรัพย์ทางการเงิน และอีกกิจการหนึ่งมีหนี้สินทางการเงินหรือตราสารทุน

ลักษณะสำคัญของเครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ สัญญาซึ่งก่อให้เกิดสินทรัพย์แก่ฝ่ายหนึ่งโดยสินทรัพย์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดสิทธิในการรับเงินหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ขณะเดียวกันสัญญาก่อให้เกิดตราสารทุนหรือหนี้สินแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยหนี้สินดังกล่าวก่อให้เกิดภาระในการชำระเงินหรือส่งมอบสินทรัพย์ทางการเงิน ตัวอย่างเครื่องมือทางการเงิน ได้แก่

1) เครื่องมือทางการเงินจากการจัดหาเงินและการลงทุน

ก. หุ้นสามัญ การออกตราสารทุนหุ้นสามัญก่อให้เกิดตราสารทุนแก่กิจการผู้ออก และก่อให้เกิดสินทรัพย์จากการลงทุนในตราสารทุนหุ้นสามัญของกิจการผู้ออก ซึ่งสะท้อนสิทธิในส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์สุทธิของกิจการผู้ออกหุ้นสามัญ ที่กิจการผู้ถือหุ้นจะได้รับในการชำระบัญชี

ข. สัญญากู้ยืมเงินธนาคาร การกู้ยืมเงินส่งผลให้กิจการผู้กู้ยืมเงินมีหนี้สิน ซึ่งต้องชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเงินสดตามข้อกำหนดในสัญญา ทำให้หนี้สินดังกล่าวจัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน และส่งผลให้ธนาคารผู้ให้กู้ยืมเงินมีสิทธิในการรับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจากลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ทำให้ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมเป็นสินทรัพย์ทางการเงิน

ค. หุ้นกู้ การระดมเงินผ่านการออกตราสารหนี้ก่อให้เกิดภาระผูกพันในการจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยตามข้อกำหนดตามสัญญา ส่งผลให้หุ้นกู้เป็นหนี้สินทางการเงิน ขณะที่กิจการที่ลงทุนในหุ้นกู้มีสินทรัพย์ที่เกิดจากเงินลงทุนดังกล่าว ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิในการรับเงินสดตามข้อกำหนดในการรับชำระเงินต้นและดอกเบี้ย จึงเป็นสินทรัพย์ทางการเงิน

2) เครื่องมือทางการเงินจากการดำเนินงาน

สัญญาซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ (ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า) ก่อให้เกิดลูกหนี้การค้าซึ่งเป็นสินทรัพย์จากสิทธิในการรับชำระเงินค่าสินค้าแก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ และก่อให้เกิดเจ้าหนี้การค้าซึ่งเป็นหนี้สินจากภาระที่ต้องชำระเงินค่าสินค้าแก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ

การถือปฏิบัติตามกลุ่มมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง เครื่องมือทางการเงินทั้งหมด ต้องพิจารณาขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องด้วย รายการบัญชีหลายรายการมีลักษณะตามนิยามของเครื่องมือทางการเงิน แต่ไม่อยู่ในขอบเขตของมาตรฐานการรายงานทางการเงินในเรื่องดังกล่าว แต่มีมาตรฐานการรายงานทางการเงินเฉพาะเรื่องรองรับ และกำหนดวิธีการปฏิบัติทางบัญชีแล้ว เช่น

ก. ผลประโยชน์พนักงาน รวมถึงหนี้สินในการชำระเงินจากเงินเดือนค้างจ่าย หนี้สินจากเงินบำเหน็จ บำนาญ หรือค่าชดเชยตามกฎหมายที่ต้องชำระเป็นเงินสดเมื่อพนักงานเกษียณอายุหรือเมื่อเลิกจ้าง ผลประโยชน์ดังกล่าวอยู่ในขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 19 เรื่อง ผลประโยชน์พนักงาน

ข. หนี้สินทางการเงินที่ต้องชำระตามจำนวนเงินที่อ้างอิงราคาหุ้นของกิจการ หรือภาระผูกพันที่ต้องชำระด้วยการส่งมอบตราสารทุนของกิจการ เพื่อให้ได้รับสินค้าหรือบริการ ซึ่งมีข้อกำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 2 เรื่อง การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

ค. เงินลงทุนในตราสารทุนของกิจการอื่น ซึ่งกิจการมีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ หรือมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานของกิจการที่ลงทุน ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า ฉบับที่ 27 เรื่อง งบการเงินเฉพาะกิจการ และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 10 เรื่อง งบการเงินรวม เว้นแต่มาตรฐานฉบับต่าง ๆ ดังกล่าวอนุญาตให้ถือปฏิบัติตามกลุ่มมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน

เครื่องมือทางการเงินตามนิยามข้างต้นจึงประกอบด้วย (1) สินทรัพย์ทางการเงิน (Financial asset) (2) หนี้สินทางการเงิน (Financial liability) และ (3) ตราสารทุน (Equity instrument) รูปที่ 1.3 แสดงรายละเอียดของรายการเครื่องมือทางการเงินทั้ง 3 ประเภท

สินทรัพย์ทางการเงิน (Financial asset)	หนี้สินทางการเงิน (Financial liability)	ตราสารทุน (Equity instrument)
- เงินสด - ตราสารทุนของกิจการอื่น - ภาระผูกพันตามสัญญา ก) ที่จะรับเงินสด หรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นจากกิจการอื่น ข) ที่จะแลกเปลี่ยนสินทรัพย์หรือหนี้สินทางการเงินกับกิจการอื่นภายใต้เงื่อนไขที่จะเป็นประโยชน์ต่อกิจการ - สัญญาที่ทำให้กิจการได้รับหรืออาจได้รับตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกและ ก) เป็นรายการที่ไม่ใช่อนุพันธ์ ซึ่งกิจการมีหรืออาจจะมีภาระผูกพันที่จะรับและเป็นตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกในจำนวนที่ผันแปร ข) อนุพันธ์ที่จะหรืออาจจะชำระนอกเหนือจากการแลกเปลี่ยนกับเงินสดในจำนวนที่แน่นอนหรือแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกในจำนวนที่แน่นอน	- ภาระผูกพันตามสัญญา ก) ที่จะส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นให้กิจการอื่น ข) ที่จะแลกเปลี่ยนสินทรัพย์หรือหนี้สินทางการเงินกับกิจการอื่นภายใต้เงื่อนไขที่อาจทำให้กิจการเสียประโยชน์ - สัญญาที่จะหรืออาจจะชำระด้วยตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกและเป็น ก) รายการที่ไม่ใช่อนุพันธ์ ซึ่งกิจการมีหรืออาจจะมีข้อผูกพันที่จะส่งมอบตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกในจำนวนที่ผันแปร ข) อนุพันธ์ที่จะหรืออาจจะชำระนอกเหนือจากการแลกเปลี่ยนกับเงินสดในจำนวนที่แน่นอนหรือแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกในจำนวนที่แน่นอน	สัญญาที่แสดงว่าผู้ถือตราสารเป็นเจ้าของ ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการ หลังหักหนี้สินทั้งหมด

รูปที่ 1.3 รายการที่รวมอยู่ในการจัดประเภทสินทรัพย์ทางการเงิน
หนี้สินทางการเงิน และตราสารทุน (TAS32.11)

สินทรัพย์ทางการเงิน

สินทรัพย์ทางการเงิน (Financial asset) ประกอบด้วยรายการต่อไปนี้

ก. เงินสด ได้แก่ ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ เป็นสินทรัพย์ทางการเงินเนื่องจากกิจการสามารถนำเงินสดมาใช้ในการแลกเปลี่ยน และใช้เงินสดนั้นเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่ารายการบัญชีและรับรู้รายการในงบการเงิน (IAS32.3)

การพิมพ์ธนบัตรหรือผลิตเหรียญกษาปณ์ต้องมีสำรองเพื่อรองรับการผลิตดังกล่าว เงินสดจึงเป็นสัญญาระหว่างผู้ถือกับธนาคารกลางหรือหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบ เช่น ธนบัตรที่สมบูรณ์หรือชำรุดบางส่วนมีค่าและสามารถนำไปแลกกับธนบัตรใหม่จากธนาคารกลางหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

ข. เงินลงทุนในตราสารทุนของกิจการอื่น รวมถึงหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิหลายชนิด และตราสารทุนอื่น เงินลงทุนดังกล่าวไม่รวมเงินลงทุนในตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออก หุ้นซื้อคืน (Treasury stock) มีผลให้หุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออกและแสดงเป็นส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีสถานะเป็นหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วที่สามารถโอนเปลี่ยนมือระหว่างผู้ถือหุ้นอื่นได้ หุ้นซื้อคืนแสดงเป็นส่วนหักจากส่วนของผู้ถือหุ้น

ค. สัญญาที่ก่อให้เกิดสิทธิในการรับชำระเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น เช่น ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ตัวเงินรับ เงินลงทุนในหุ้นกู้ และรวมถึงลูกหนี้จากสัญญาขายคืนหลักทรัพย์ (Reverse repurchase agreement) ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิตามสัญญาในการรับชำระเงินจากดอกเบี้ยและเงินต้น

ง. สัญญาที่ก่อให้เกิดภาระผูกพันในการแลกเปลี่ยนเงินสดที่ทำให้กิจการอยู่ในสถานะได้เปรียบและได้รับชำระสุทธิ เช่น สัญญาซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign exchange forward) ซึ่งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเงินสดสองสกุลและจะส่งผลให้กิจการมีกำไรหรือได้เปรียบในการชำระ

ตัวอย่าง สัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าในอัตราที่กำหนดไว้ที่ 35 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ที่เกิดการชำระเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ 36 บาทต่อดอลลาร์ กิจการจะได้รับเงินดอลลาร์ซึ่งมีค่า 36 บาท โดยชำระเงินบาทตามอัตราที่กำหนดไว้ 35 บาท สถานะที่ได้เปรียบดังกล่าวก่อให้เกิดกำไรและสินทรัพย์สำหรับผู้ถือสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าที่จะได้รับชำระสุทธิ

หนี้สินทางการเงิน

หนี้สินทางการเงิน (Financial liability) ประกอบด้วยรายการต่อไปนี้

ก. ภาระผูกพันที่จะส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น เช่น เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้เงินกู้ยืม ตัวเงินจ่าย หุ้นกู้ที่กิจการเป็นผู้ออก และภาระผูกพันจากสัญญาซื้อคืนหลักทรัพย์ (Repurchase agreement) ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินจากการขายหลักทรัพย์ที่มีสัญญาซื้อคืน ซึ่งก่อให้เกิดภาระผูกพันในการชำระเงินสำหรับดอกเบี้ยและเงินต้น

ข. ภาระผูกพันที่จะแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ทางการเงินที่ทำให้กิจการอยู่ในสถานะเสียเปรียบ และก่อให้เกิดการชำระสุทธิ เช่น สัญญาซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign exchange forward) ซึ่งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเงินสดสองสกุลเมื่อครบกำหนด ภายใต้เงื่อนไขซึ่งทำให้กิจการเสียเปรียบและต้องชำระสุทธิ

ตัวอย่าง สัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าในอัตราที่กำหนดไว้ที่ 35 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ที่เกิดการชำระเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเท่ากับ 34 บาทต่อดอลลาร์ กิจการจะได้รับเงินดอลลาร์ซึ่งมีค่า 34 บาท โดยชำระเงินบาทตามอัตราที่กำหนดไว้ 35 บาท สถานะที่เสียเปรียบดังกล่าวก่อให้เกิดขาดทุนและหนี้สินสำหรับผู้ถือสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าที่ต้องชำระสุทธิ

ตราสารทุน

ตราสารทุน (Equity instrument) คือ ตราสารที่แสดงว่าผู้ถือมีสิทธิในส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ ตัวอย่างตราสารทุนได้แก่ หุ้นสามัญ (Common shares) ในกรณีที่กิจการชำระบัญชีด้วยการจำหน่ายสินทรัพย์และชำระหนี้สินทั้งหมด ส่วนได้เสียที่เหลืออยู่ในสินทรัพย์หลังจากชำระหนี้สินแล้วจะได้รับการจัดสรรให้แก่ผู้ถือหุ้นตามสัดส่วนการถือหุ้น

สัญญาที่ทำให้กิจการจะได้รับหรืออาจจะได้รับ หรือจะชำระหรืออาจชำระด้วยตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออก

สัญญาที่เป็นอนุพันธ์หรือไม่เป็นอนุพันธ์ที่ก่อให้เกิดการส่งมอบหรืออาจส่งมอบหุ้นที่กิจการเป็นผู้ออก ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ใช่การแลกเปลี่ยนหุ้นในจำนวนคงที่กับเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นที่มีจำนวนเงินคงที่จัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน

ตัวอย่าง กิจการออกหุ้นกู้แปลงสภาพที่ให้สิทธิผู้ถือแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ การใช้สิทธิแปลงสภาพก่อให้เกิดการส่งมอบตราสารทุนในจำนวนตราสารที่ผันแปรไปตามราคาหุ้น เพื่อชำระหนี้สินตามมูลค่าของหุ้นกู้ สมมติให้หุ้นกู้ซึ่งมีมูลค่า 1,000 บาท สิทธิแปลงสภาพจะก่อให้เกิดการส่งมอบหุ้นสามัญในจำนวนหุ้นที่มีมูลค่ารวมเท่ากับ 1,000 บาท เช่น

- หากราคาหุ้นของกิจการเท่ากับ 100 บาทต่อหุ้น กิจการต้องออกหุ้นสามัญจำนวน 10 หุ้นเพื่อชำระหนี้สิน
- หากหุ้นของกิจการมีราคาเสนอซื้อขายในราคา 50 บาท กิจการต้องออกหุ้นสามัญ 20 หุ้นเพื่อชำระหนี้สิน

สิทธิแปลงสภาพดังกล่าวก่อให้เกิดภาระผูกพันในการออกหุ้นเพื่อชำระหนี้สินด้วยจำนวนเงินรวม 1,000 บาท สัญญาสิทธิแปลงสภาพดังกล่าวจัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน [ดูตัวอย่าง 1.1 การรายงานข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมในงบการเงินของบริษัท ไทรทันโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)]

ในทางตรงข้าม สัญญาที่เป็นอนุพันธ์หรือไม่เป็นอนุพันธ์ที่ก่อให้เกิดการรับหรืออาจได้รับหุ้นที่กิจการเป็นผู้ออก ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ใช่การแลกเปลี่ยนหุ้นในจำนวนคงที่กับเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นที่มีจำนวนเงินคงที่จัดประเภทเป็นสินทรัพย์ทางการเงิน

หากสัญญาที่เป็นอนุพันธ์หรือไม่เป็นอนุพันธ์ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขข้างต้น กล่าวคือ สัญญาจะหรืออาจก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออกกับเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นในจำนวนเงินที่คงที่ (เป็นไปตามเงื่อนไขการชำระด้วยจำนวนเงินคงที่เพื่อจำนวนหุ้นที่คงที่ Fixed-for-fixed condition) สัญญาดังกล่าวจะได้รับการจัดประเภทเป็นตราสารทุน เนื่องจากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน ตัวอย่างเช่น

- กิจการจำหน่ายหุ้นกู้ควบใบสำคัญแสดงสิทธิ (Warrant) ใบสำคัญแสดงสิทธิให้สิทธิแก่ผู้ถือในการซื้อหุ้นสามัญจำนวน 1 หุ้นในราคา 10 บาท ใบสำคัญแสดงสิทธิอาจก่อให้เกิดการส่งมอบหุ้นสามัญในจำนวนหุ้นคงที่ เพื่อแลกกับเงินสดในจำนวนเงินคงที่ ผู้ถือใบสำคัญแสดงสิทธิจะได้รับหุ้นสามัญ 1 หุ้น และมีสิทธิในส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์สุทธิ เมื่อใช้สิทธิในการซื้อหุ้นสามัญ ใบสำคัญแสดงสิทธิจึงจัดประเภทเป็นตราสารทุน [ดูตัวอย่างที่ 1.2 งบการเงินของบริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน) ซึ่งรายงานข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการ]

- กิจการออกหุ้นกู้แปลงสภาพที่ให้สิทธิผู้ถือแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ การใช้สิทธิแปลงสภาพก่อให้เกิดการส่งมอบตราสารทุนในจำนวนตราสารทุนที่คงที่เพื่อแลกเปลี่ยนกับตราสารหนี้ในจำนวนที่คงที่ [ดูตัวอย่าง 1.2 ที่รายงานข้อมูลที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการในงบการเงินของบริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน)]

- กิจการจำหน่าย (Short) สิทธิให้ผู้ถือหุ้นสามัญขายหุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออกในจำนวนคงที่คืนให้แก่กิจการ (Put option) ตามราคาใช้สิทธิคงที่ เช่น ผู้ถือหุ้นสามัญสามารถขายหุ้นสามัญคืนได้ 1 หุ้นต่อ 1 สิทธิในราคา 10 บาท จำนวนเงินที่กิจการได้รับจากการจำหน่ายสิทธิดังกล่าวจัดประเภทเป็นตราสารทุนในเบื้องต้น แต่การจำหน่ายสิทธิให้ผู้ถือหุ้นสามัญขายหุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออกก่อให้เกิดภาระผูกพันในการชำระเงินตามราคาใช้สิทธิ ซึ่งต้องได้รับการแสดงเป็นหนี้สิน ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในส่วนที่ว่าด้วยเรื่องตราสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือในการขายคืน (Puttable instrument)

ตัวอย่างที่ 1.1 การแสดงข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของหุ้นกู้แปลงสภาพที่มีสิทธิแปลงสภาพได้รับการจัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน²

27. หุ้นกู้แปลงสภาพ

หุ้นกู้แปลงสภาพ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 มีดังนี้ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 : ไม่มี)

	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ 2566 (บาท)
หุ้นกู้แปลงสภาพ	65,646,000
หัก สิทธิในการแปลงสภาพ ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก	(2,331,323)
	63,314,677
หัก ค่าใช้จ่ายในการออกหุ้นกู้แปลงสภาพรอดบัญชี - สุทธิ	(1,522,767)
	61,791,910
หัก ส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	(61,791,910)
	-

หุ้นกู้แปลงสภาพของบริษัทจะครบกำหนดชำระจำนวน 65.65 ล้านบาท ในวันที่ 21 ธันวาคม 2567 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2566 บริษัทได้ออกหุ้นกู้แปลงสภาพที่ออกใหม่ครั้งที่ 1/2566 ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทที่มีสิทธิได้รับการจัดสรรตามสัดส่วนการถือหุ้น โดยไม่จัดสรรให้ผู้ถือหุ้นที่จะทำให้บริษัทมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างประเทศ (Preferential Public Offering: PPO) โดยมีข้อกำหนดและเงื่อนไขหลักของหุ้นกู้แปลงสภาพดังนี้

ประเภทหุ้นกู้แปลงสภาพ	หุ้นกู้แปลงสภาพชนิดระบุชื่อผู้ถือ มีสิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัท ไม่ค่อยยสิทธิ ไม่มีประกัน มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้และผู้ถือหุ้นกู้แปลงสภาพมีสิทธิไถ่ถอนก่อนวันครบกำหนดไถ่ถอน
สกุลเงิน	บาท
มูลค่าหุ้นกู้แปลงสภาพ	65,646,000 บาท
มูลค่าที่ตราไว้ (Face Value)	1,000 บาท ต่อ 1 หน่วยหุ้นกู้แปลงสภาพ
จำนวนหุ้นกู้แปลงสภาพ	65,646 หน่วย
อัตราดอกเบี้ย	ร้อยละ 5.50 ต่อปี
การชำระดอกเบี้ย	ปีละ 4 ครั้ง โดยจะชำระดอกเบี้ยทุก ๆ ไตรมาสของทุกปีนับจากวันที่ออกหุ้นกู้แปลงสภาพ
วันที่ออกและเสนอขายหุ้นกู้แปลงสภาพ	21 มีนาคม 2566
อายุหุ้นกู้แปลงสภาพ	1 ปี 9 เดือน นับจากวันที่ออกหุ้นกู้แปลงสภาพ
สิทธิในการไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนวันครบกำหนด	บริษัทมีสิทธิในการไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนวันครบกำหนดไถ่ถอน (Call Option)

² งบการเงินของบริษัท ไทรันทัน โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) จากเว็บไซต์ กตล. (<http://www.sec.or.th>)

ราคาแปลงสภาพ	ร้อยละ 90 ของราคาตลาด โดยราคาตลาด คำนวณจากราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (“ตลาดหลักทรัพย์ฯ”) ย้อนหลัง 15 วันทำการติดต่อกัน ก่อนวันแรกของการระดมทุนแปลงสภาพ ซึ่งใช้สิทธิแปลงสภาพในแต่ละคราว ซึ่งราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักคำนวณจากราคาปิดถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณซื้อขายในแต่ละวันทำการติดต่อกัน (“ราคาใช้สิทธิแปลงสภาพลอยตัว (Floating Conversion Price)”) ทั้งนี้ ราคาแปลงสภาพจะต้องไม่ต่ำกว่า 0.30 บาทต่อหุ้น (“ราคาใช้สิทธิแปลงสภาพขั้นต่ำ”) โดยราคาใช้สิทธิแปลงสภาพขั้นต่ำอาจเปลี่ยนแปลงได้หากมีการปรับสิทธิอื่นเนื่องจากเหตุการณ์ปรับสิทธิตามที่ กำหนดในกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องและตามที่จะได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดสิทธิต่อไป
---------------------	--

วันแปลงสภาพ	สามารถใช้สิทธิแปลงสภาพได้เมื่อหุ้นกู้แปลงสภาพมีอายุครบ 1 ปี 9 เดือน นับจากวันที่ออกหุ้นกู้แปลงสภาพหรือในวันที่ครบกำหนดไถ่ถอนของหุ้นกู้แปลงสภาพ
--------------------	--

อัตราส่วนการแปลงสภาพ	1 หน่วยหุ้นกู้แปลงสภาพ ต่อ [มูลค่าที่ตราไว้ของหุ้นกู้แปลงสภาพ (Face Value) หารด้วยราคาใช้สิทธิแปลงสภาพ] หุ้นสามัญ (หากมีเศษให้ปัดทิ้ง ทุกกรณี) ทั้งนี้ บริษัทจะดำเนินการแจ้งการคำนวณราคาแปลงสภาพและอัตราส่วนการแปลงสภาพของหุ้นกู้แปลงสภาพแก่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ในทันที ณ วันแรกของการระดมทุนแปลงสภาพ
-----------------------------	---

ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ	บริษัทจะจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัท ไททัน โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ครั้งที่ 1 (“ใบสำคัญแสดงสิทธิ ครั้งที่ 6” หรือ “TRITN-W6”) ให้แก่ผู้ถือหุ้นที่จองซื้อหุ้นกู้แปลงสภาพตามสัดส่วนจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นแต่ละรายถืออยู่ โดยไม่จัดสรรให้ผู้ถือหุ้นที่จะทำให้บริษัทมีหน้าที่ตามกฎหมายต่างประเทศ (Preferential Public Offering: PPO) โดยไม่คิดมูลค่า (ศูนย์บาท) ในอัตราส่วน 1 หน่วยหุ้นกู้แปลงสภาพ ต่อ 6,000 หน่วย ใบสำคัญแสดงสิทธิ โดยมีอายุ 1 ปี 6 เดือน นับจากวันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิ และมีราคาใช้สิทธิจำนวน 0.25 บาท
--------------------------	---

การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงินกำหนดให้ ณ วันที่รับรู้เมื่อเริ่มแรก กิจการแยกประเภทเครื่องมือทางการเงินหรือองค์ประกอบของเครื่องมือทางการเงินโดยพิจารณาตามเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและค่านิยามหนี้สินทางการเงินและตราสารทุน

รายการเคลื่อนไหวของหุ้นกู้แปลงสภาพ และสิทธิในการเลือกแปลงสภาพ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2566 มีรายละเอียดดังนี้ (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2565 : ไม่มี)

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2566	งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ	
	หุ้นกู้แปลงสภาพ บาท	สิทธิในการเลือกแปลงสภาพ บาท
ณ วันที่ 1 มกราคม 2566	-	-
เงินสดรับจากการออกหุ้นกู้แปลงสภาพ	63,314,677	2,331,323
หัก ค่าใช้จ่ายในการออกหุ้นกู้แปลงสภาพรอดบัญชี	(2,749,560)	-
สุทธิ	60,565,117	2,331,323
ปรับปรุงหุ้นกู้แปลงสภาพตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	1,226,793	-
การปรับมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน	-	(1,497,869)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566	61,791,910	833,454

12 เครื่องมือทางการเงิน : การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจและการรายงานทางการเงิน

บริษัท ไทรันท โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2566	2565	2566	2565
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น					
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	22.3	126,098,510	110,309,342	-	-
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	23	466,245,458	267,442,686	39,797,721	15,199,861
ต้นทุนงานก่อสร้างที่ยังไม่เรียกชำระ	11	126,855,023	124,529,320	-	-
รายได้รับล่วงหน้างานก่อสร้าง	11	298,101,512	45,585,211	-	-
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	25	51,349,215	52,992,496	-	-
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกันที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	39.5	291,455	276,680	-	-
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	26	14,587,002	12,393,873	5,220,395	5,148,646
ส่วนของหุ้นกู้แปลงสภาพที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	27	61,791,910	-	61,791,910	-
สิทธิในการเลือกแปลงสภาพ	27	833,454	-	833,454	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทอื่น	24	55,294,868	98,565,453	55,294,868	98,565,453
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบุคคลหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	39.4	12,500,000	12,500,000	-	-
เงินประกันผลงาน		176,765,105	176,721,517	-	-
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย		2,451,191	15,640,519	547,172	46,823
ภาษีเงินได้นิติบุคคลค้างจ่าย		563,998	184,965	-	-
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย		5,882,959	6,237,327	344,570	180,455
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		14,210,864	8,948,857	-	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน		1,413,822,524	932,328,246	163,830,090	119,141,238
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	25	159,340,265	206,922,808	-	-
เงินกู้ยืมระยะยาวจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน	39.5	16,818	304,400	-	-
หนี้สินตามสัญญาเช่า	26	20,913,087	33,080,866	15,819,714	21,101,632
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	21	9,263,315	7,301,376	304,554	-
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	28	14,857,319	11,497,215	4,382,919	2,841,410
ประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน	29	1,550,000	1,550,000	1,550,000	1,550,000
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		205,940,804	260,656,665	22,057,187	25,493,042
รวมหนี้สิน		1,619,763,328	1,192,984,911	185,887,277	144,634,280

ตัวอย่างที่ 1.2 การแสดงข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของหุ้นกู้แปลงสภาพที่สิทธิแปลงสภาพได้รับการจัดประเภทเป็นตราสารทุน และใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ³

³ งบการเงินของบริษัท ชีวาไทย จำกัด (มหาชน) จากเว็บไซต์ กตล. (<http://www.sec.or.th>)

26. หุ้นกู้แปลงสภาพควบใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ

เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2566 บริษัทฯ ได้ออกหุ้นกู้แปลงสภาพชนิดระบุชื่อผู้ถือ มีสิทธิแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญที่ออกใหม่ของบริษัทฯ ไม่ด้อยสิทธิ ไม่มีหลักประกัน มีผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้แปลงสภาพ และบริษัทฯ มีสิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนวันครบกำหนดไถ่ถอน หุ้นกู้แปลงสภาพออกและเสนอขายเป็นจำนวน 50,954 หน่วยโดยมีมูลค่าที่ตราไว้หน่วยละ 1,000 บาทคิดเป็นมูลค่ารวม 50,954,000 บาท มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี ครบกำหนดไถ่ถอนวันที่ 17 มกราคม 2568

บริษัทฯ มีภาระที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางประการตามที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน เช่น การดำรงอัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นต้น และเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2566 บริษัทฯ ได้ออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯ ครั้งที่ 2 (CHEWA-W2) ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมที่จองซื้อและได้รับจัดสรรหุ้นกู้แปลงสภาพข้างต้น ตามสัดส่วนจำนวนที่ผู้ถือหุ้นกู้แต่ละรายถืออยู่ (Right Offering) โดยไม่มีราคาเสนอขาย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญดังกล่าวเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเริ่มซื้อขายได้ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2566 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จัดสรร	:	50,954,000
อายุของใบสำคัญแสดงสิทธิ	:	1 ปี นับแต่วันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิ
วันที่ครบกำหนด	:	16 กุมภาพันธ์ 2567

ราคาการใช้สิทธิ	:	1.20 บาท ต่อ 1 หุ้นสามัญใหม่
อัตรการใช้สิทธิซื้อหุ้น	:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วย ต่อ 1 หุ้นสามัญ

ระยะเวลาการใช้สิทธิซื้อหุ้นสามัญ	:	สามารถใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิได้ในวันที่ 17 สิงหาคม 2566 และ 16 กุมภาพันธ์ 2567
----------------------------------	---	---

ในระหว่างงวด ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทฯมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

จำนวนใบสำคัญ แสดงสิทธิคงเหลือ ณ วันที่	จำนวนใบสำคัญ แสดงสิทธิที่ จัดสรร ในระหว่างงวด	จำนวนใบสำคัญ แสดงสิทธิที่มี การใช้สิทธิ ในระหว่างงวด	จำนวนใบสำคัญแสดง สิทธิที่หมดอายุ ในระหว่างงวด	จำนวนใบสำคัญ แสดงสิทธิคงเหลือ ณ วันที่
1 มกราคม 2566	ในระหว่างงวด	ในระหว่างงวด	ในระหว่างงวด	31 ธันวาคม 2566
(หน่วย)	(หน่วย)	(หน่วย)	(หน่วย)	(หน่วย)
-	50,954,000	-	-	50,954,000

มูลค่ายุติธรรมโดยประมาณของสิทธิซื้อหุ้นแต่ละสิทธิ ณ วันที่ออกใบสำคัญแสดงสิทธิเท่ากับ 0.019 บาท คำนวณโดยใช้แบบจำลองการกำหนดราคาสิทธิตามแบบจำลองของ Black-Scholes-Merton ข้อมูลนำเข้าแบบจำลอง ได้แก่ ราคาหุ้น ณ วันที่กำหนดราคา (วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2566) ซึ่งเท่ากับ 0.74 บาท ราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1.20 บาท ความผันผวนที่คาดหวังร้อยละ 39.81 ความคาดหวังอัตราดอกเบี้ยเงินปันผลร้อยละ 2.70 ระยะเวลาที่คาดว่าจะมีการใช้สิทธิ 1 ปี และอัตราดอกเบี้ยปลอดความเสี่ยงร้อยละ 1.73

หุ้นกู้แปลงสภาพควบใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 ดังนี้

(หน่วย : พันบาท)

หุ้นกู้แปลงสภาพ - องค์ประกอบด้านหนี้สิน	49,899
หุ้นกู้แปลงสภาพ - องค์ประกอบส่วนทุน	87
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่ซื้อหุ้นสามัญ	968
เงินรับจากการออกและเสนอขายหุ้นกู้แปลงสภาพควบใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	50,954

หุ้นกู้แปลงสภาพองค์ประกอบของหนี้สินคำนวณจากกระแสเงินสดของเงินต้นและดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในอนาคต คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยในตลาดที่เป็นอยู่ขณะนั้น

หุ้นกู้แปลงสภาพส่วนที่เป็นหนี้สินแสดงด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายจนกว่ามีการแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญหรือครบอายุ การชำระคืนของหุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพส่วนที่เป็นทุนซึ่งกำหนดขึ้น ณ วันที่ออกหุ้นกู้จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป

บริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

(หน่วย:บาท)

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2566	2565	2566	2565
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น				
หนี้สินหมุนเวียน				
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	21	43,572,506	196,960,294	43,572,506
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	6	184,500,000	204,500,000	184,500,000
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการและบุคคลอื่น	22	67,000,000	-	65,000,000
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	6, 23	267,515,033	299,007,979	306,094,556
เงินประกันผลการก่อสร้าง		92,330,337	98,610,162	89,854,306
ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน				
ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	24	936,311,270	811,838,028	936,311,270
ส่วนของหุ้นกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	25	988,556,094	1,061,260,271	988,556,094
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	19.1	3,165,867	2,282,290	3,165,867
เงินมัดจำและเงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า		25,293,220	25,707,673	6,679,220
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้าที่มีภาระดอกเบี้ย	27	52,710,200	184,912,200	52,710,200
หนี้สินจากการขายทรัพย์สินที่มีสิทธิซื้อคืนและขายคืน				
ที่ครบกำหนดภายในหนึ่งปี	28	-	121,852,286	-
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย		653,200	10,745,318	-
ประมาณการหนี้สินระยะสั้น	29	11,843,275	20,664,043	11,246,091
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		14,163,950	8,864,699	13,755,122
รวมหนี้สินหมุนเวียน		2,687,614,952	3,047,205,243	2,701,445,232
หนี้สินไม่หมุนเวียน				
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน - สุทธิจากส่วนที่				
ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	24	161,218,295	236,024,832	161,218,295
หุ้นกู้ - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	25	1,047,330,169	990,156,384	1,047,330,169
หุ้นกู้แปลงสภาพ - องค์ประกอบด้านหนี้สิน	26	49,898,650	-	49,898,650
สำรองรายการภายใต้วิธีส่วนได้เสียของเงินลงทุน				
ในการรวมค่า	15	9,125,923	-	-
หนี้สินตามสัญญาเช่า - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนด				
ชำระภายในหนึ่งปี	19.1	6,493,900	7,340,179	6,493,900
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	30	16,243,083	14,935,816	16,243,083
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	29	10,874,216	8,193,926	10,344,340
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	36	9,504,003	11,895,889	9,504,003
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		7,546,151	5,796,985	6,866,791
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		1,318,234,390	1,274,344,011	1,307,899,231
รวมหนี้สิน		4,005,849,342	4,321,549,254	4,009,344,463

บริษัท ชิวทีย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2566	2565	2566	2565
	(หน่วย:บาท)			
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
ทุนเรือนหุ้น				
ทุนจดทะเบียน				
หุ้นสามัญ 1,825,027,883 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1 บาท	1,825,027,883	1,825,027,883	1,825,027,883	1,825,027,883
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว				
หุ้นสามัญ 1,275,027,883 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 1 บาท	1,275,027,883	1,275,027,883	1,275,027,883	1,275,027,883
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	214,482,296	214,482,296	214,482,296	214,482,296
หุ้นกู้แปลงสภาพ - องค์ประกอบส่วนทุน	26	87,224	-	-
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ	26	968,126	-	-
กำไรสะสม				
จัดสรรแล้ว - สรรองตามกฎหมาย	32			
- บริษัทฯ	41,417,502	41,417,502	41,417,502	41,417,502
- บริษัทย่อย	8,126,384	8,126,384	-	-
ยังไม่ได้จัดสรร	360,470,589	451,812,438	339,088,305	406,196,394
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	1,900,580,004	1,990,866,503	1,871,071,336	1,937,124,075
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	5,906,429,346	6,312,415,757	5,880,415,799	6,256,678,821

การจำแนกการหนี้สินทางการเงินและตราสารทุน

หนี้สินทางการเงิน คือ ภาระผูกพันตามสัญญาในการส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงิน หรือในการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินกับผู้ถือครองภายใต้เงื่อนไขที่อาจทำให้ผู้ออกเสียประโยชน์ ดังนั้นสัญญาที่กิจการไม่มีสิทธิอันปราศจากเงื่อนไขที่จะหลีกเลี่ยงการส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นเพื่อจ่ายชำระภาระผูกพันตามสัญญาภาระผูกพันจึงต้องจัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน

ส่วนตราสารทุน คือ สัญญาที่แสดงว่าผู้ถือตราสารมีส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการ ภายหลังจากหักหนี้สินทั้งหมด ลักษณะสำคัญของตราสารทุนจึงต้องไม่มีภาระผูกพันตามสัญญาในการส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ตราสารทุนอาจก่อให้เกิดสิทธิในการได้รับเงินปันผลหรือการแบ่งปันส่วนทุนอื่นตามสัดส่วน แต่ผู้ออกไม่มีภาระผูกพันตามสัญญาในการจ่ายการแบ่งปันส่วนทุนดังกล่าว เนื่องจากไม่มีข้อกำหนดให้ผู้ออกต้องส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นให้คู่สัญญาอีกฝ่าย

เครื่องมือทางการเงินแบบผสม

เครื่องมือทางการเงินแบบผสม (Compound instrument) คือ เครื่องมือทางการเงินที่ไม่ใช่ตราสารอนุพันธ์ที่มีข้อกำหนดที่มีองค์ประกอบของหนี้สินและตราสารทุน

ผู้ออกจะต้องประเมินข้อกำหนดในเครื่องมือทางการเงินว่ามียอดประกอบของหนี้สินและ/หรือตราสารทุน จัดประเภทรายการเป็นหนี้สินทางการเงิน หรือตราสารทุนแยกต่างหากจากกัน (TAS32.28) โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน มีข้อกำหนดในการวัดมูลค่าของหนี้สินทางการเงิน ส่วนตราสารทุนเป็นตราสารที่แสดงถึงสิทธิในส่วนได้เสียคงเหลือ การวัดมูลค่าแต่ละองค์ประกอบของเครื่องมือทางการเงินแบบผสมจึงทำได้โดยวัดมูลค่าองค์ประกอบที่เป็นหนี้สินทางการเงินและนำมูลค่าดังกล่าวหักออกจากมูลค่ารวมของเครื่องมือทางการเงินแบบผสม เพื่อให้ได้มูลค่าองค์ประกอบที่เป็นตราสารทุนตามวิธีส่วนที่เหลือ (Residual method)

อาศัยข้อมูลในตัวอย่างที่ 1.2 บริษัท ชีวาทัย จำกัด (มหาชน) ออกหุ้นกู้แปลงสภาพควบใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญจำนวน 50,954 หน่วย ในราคาหน่วยละ 1,000 บาท โดยแยกวัดมูลค่าใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญซึ่งเป็นตราสารแยกต่างหากจากหุ้นกู้แปลงสภาพ โดยใช้แบบจำลอง Black-Scholes-Merton เป็นเงินหน่วยละ 0.019 บาท รวมเป็นเงิน 968,000 บาท (50,954,000 หน่วย x 0.019 บาท)

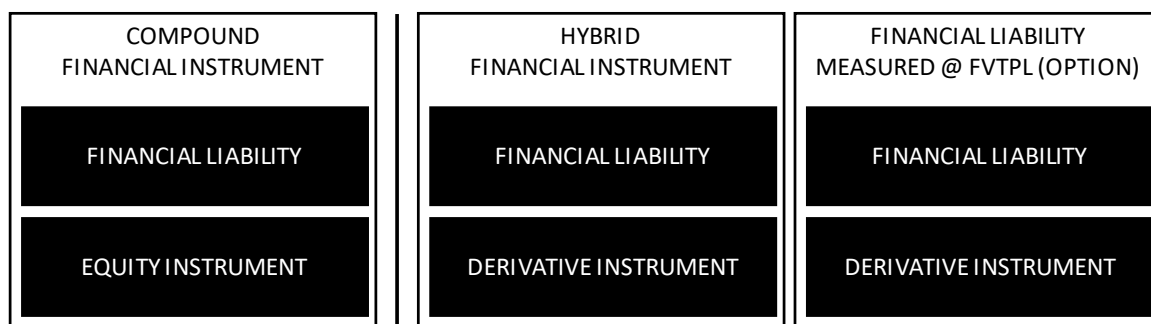
หุ้นกู้แปลงสภาพซึ่งเป็นเครื่องมือทางการเงินแบบผสมจึงมีมูลค่ารวม 49,986,000 บาท (มูลค่าตราสารทั้งหมด 50,954,000 บาท – มูลค่าใบสำคัญแสดงสิทธิ 968,000 บาท) บริษัทแยกวัดมูลค่าหุ้นกู้ที่ไม่มีสิทธิแปลงสภาพซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เป็นหนี้สินทางการเงิน ด้วยวิธีกระแสเงินสดคิดลด (Discounted cash flows) ได้จำนวนเงิน 49,899,000 บาท โดยส่วนที่เหลือ 87,000 บาทจึงเป็นมูลค่าสิทธิแปลงสภาพของหุ้นกู้ตามวิธีส่วนที่เหลือ

อนุพันธ์แฝง

อนุพันธ์แฝง คือ องค์ประกอบของสัญญาแบบผสม (Hybrid instrument) ที่ประกอบด้วยสัญญาหลักที่ไม่ใช่อนุพันธ์ โดยกระแสเงินสดบางส่วน of เครื่องมือทางการเงินแบบผสมนี้จะเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่คล้ายคลึงกับตราสารอนุพันธ์แยกต่างหาก มูลค่าสิทธิแปลงสภาพหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญจะเปลี่ยนไปตามมูลค่าตราสารทุนหุ้นสามัญในลักษณะเดียวกับสัญญาสิทธิเลือกซื้อหุ้นสามัญ ซึ่งเป็นอนุพันธ์ที่มีราคาใช้สิทธิเท่ากับมูลค่าหุ้นกู้

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน กำหนดให้กิจการบันทึกสัญญาหลักซึ่งเป็นหนี้สินทางการเงินแยกออกจากอนุพันธ์ โดยถือปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับอนุพันธ์ตามมาตรฐานฉบับดังกล่าว หาก (1) ลักษณะเชิงเศรษฐกิจและความเสี่ยงของอนุพันธ์แฝงไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลักษณะเชิงเศรษฐกิจและความเสี่ยงของสัญญาหลัก ในกรณีนี้ หุ้นกู้ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย ขณะที่สิทธิแปลงสภาพก่อให้เกิดความเสี่ยงจากราคาหลักทรัพย์ จึงไม่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (2) อนุพันธ์แฝงมีลักษณะเงื่อนไขเหมือนกับเครื่องมือทางการเงินแยกต่างหากที่เป็นไปตามนิยามของอนุพันธ์ และ (3) สัญญาแบบผสมนี้ไม่ได้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน โดยไม่แยกวัดมูลค่าสัญญาหลักและอนุพันธ์แฝง

ทั้งนี้ กิจการอาจเลือกกำหนดให้วัดมูลค่าสัญญาแบบผสมทั้งสัญญาด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน เว้นแต่ (1) อนุพันธ์แฝงไม่ได้เปลี่ยนแปลงกระแสเงินสดตามสัญญาอย่างมีนัยสำคัญ หรือ (2) มีความชัดเจนตั้งแต่แรกเริ่มว่าห้ามแยกอนุพันธ์แฝงสำหรับเครื่องมือทางการเงินแบบผสมที่คล้ายคลึงกัน เช่น สิทธิเลือกที่จะชำระเงินกู้ยืมก่อนครบกำหนดด้วยมูลค่าที่ใกล้เคียงกับราคาทุนตัดจำหน่าย ตามรูปที่ 1.4 และตัวอย่างที่ 1.3 การเปิดเผยข้อมูลการใช้ทางเลือกในการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินแบบผสมของ Lufthansa Group

รูปที่ 1.4 แนวปฏิบัติในการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินแบบผสมและอนุพันธ์แฝง

ตัวอย่างที่ 1.3 การเลือกวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงินแบบผสมด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน โดยไม่แยกสัญญาหลักและอนุพันธ์แฝง

In € million	31 December 2023				31 December 2022			
	Liabilities at fair value through profit or loss	Derivative financial instruments which are an effective part of a hedging relationship	Other financial liabilities at cost	Total	Liabilities at fair value through profit or loss	Derivative financial instruments which are an effective part of a hedging relationship	Other financial liabilities at cost	Total
Borrowings (without IFRS 16 lease liabilities)	643	-	10,733	11,376	621	-	12,087	12,708
Derivative financial instruments	7	751	-	758	1	882	-	883
Trade payables	-	-	4,125	4,125	-	-	4,041	4,041
Other financial liabilities	-	-	1,835	1,835	-	-	1,691	1,691
Total	650	751	16,693	18,094	622	882	17,819	19,323

Financial liabilities by measurement category⁴

Financial liabilities can be divided into measurement categories with the following carrying amounts, with the category “at fair value through profit or loss” including derivatives that do not meet the requirements for applying hedge accounting and are therefore accounted for as stand-alone derivatives. In addition, the instrument-specific option to designate the convertible bond issued in 2020 as at fair value through profit or loss was also exercised; its fair value as of the reporting date was EUR 643m. The total change of EUR – 22m in the market value of the convertible bond was therefore split into a credit risk-induced share of EUR 42m, which is recognised as an expense in other comprehensive income⁵, and a price-induced share of EUR 20m, which is recognised as income in the trading result.

การจัดประเภทสิทธิแปลงสภาพเป็นหนี้สินทางการเงินหรือตราสารทุนจะส่งผลต่อการจัดประเภทหนี้สินทางการเงินซึ่งเป็นสัญญาหลักเป็นหนี้สินหมุนเวียน (Current liability) หรือหนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-current liability) ในการถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในการจัดประเภทหนี้สินทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน โดย

ก. สิทธิแปลงสภาพที่จัดประเภทเป็นหนี้สินอนุพันธ์ ซึ่งให้สิทธิผู้ถือแปลงสภาพเป็นตราสารทุนภายใน 12 เดือน จะส่งผลให้หนี้สินทางการเงินซึ่งเป็นสัญญาหลักต้องจัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียน

ข. หากสิทธิแปลงสภาพที่จัดประเภทเป็นตราสารทุน หนี้สินทางการเงินซึ่งเป็นสัญญาหลักจะได้รับการจัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียนหรือไม่หมุนเวียนตามระยะเวลาครบกำหนดตามสัญญา (Contractual maturity) ตามรูปที่ 1.5

รูปที่ 1.5 ผลกระทบของการจัดประเภทสิทธิแปลงสภาพหนี้สินทางการเงิน
ที่มีต่อการจัดประเภทหนี้สินทางการเงินซึ่งเป็นสัญญาหลักเป็นหนี้สินหมุนเวียนหรือไม่หมุนเวียน

⁴ งบการเงินของ Lufthansa Group จากเว็บไซต์ของบริษัท (<https://www.lufthansagroup.com/en/themes/annual-report-2023.html>)

⁵ กิจการรับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่าดีเดียมของหนี้สินทางการเงินที่เป็นผลจากความเสี่ยงด้านเครดิตของกิจการเอง (Own credit risk) จำนวน 42 ล้านยูโร เป็นรายการกำไรเบ็ดเสร็จอื่น ดูเงื่อนไขภายใต้ทางเลือกในการวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรม (Fair value option)

เครื่องมือทางการเงินที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกร้องไถ่ถอน⁶

โดยทั่วไปเครื่องมือทางการเงินที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือเรียกร้องให้ผู้ออกไถ่ถอน (Puttable instruments) เป็นเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น หรือมีข้อกำหนดบังคับให้ผู้ออกต้องไถ่ถอนโดยอัตโนมัติเมื่อเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น หรือเมื่อผู้ถือถึงแก่ความตายหรือเกษียณอายุ จะได้รับการจัดประเภทเป็นหนี้สินทางการเงิน เนื่องจากสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดภาระผูกพันซึ่งผู้ออกตราสารไม่มีสิทธิอันปราศจากเงื่อนไขในการหลีกเลี่ยงการชำระเงินสดหรือส่งมอบสินทรัพย์ทางการเงินอื่น

หุ้นสามัญที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอน (Puttable common stock)

หุ้นสามัญที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอนเป็นตราสารที่ใช้ระดมเงินทุน โดยเฉพาะสำหรับกิจการที่มีปัญหาทางการเงิน หรือมีความเสี่ยงอื่นสูงจนการระดมเงินผ่านการออกหุ้นสามัญไม่เป็นที่สนใจต่อสาธารณชน วาณิชธนกิจ Drexel Burnham Lambert พัฒนาตราสารดังกล่าวขึ้นใน ค.ศ. 1984 สำหรับบริษัท Arley Merchandise Corporation⁷

ในการระดมเงินทุนผ่านการออกหุ้นสามัญจำนวน 6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้นักลงทุนมั่นใจในความสามารถในการทำกำไรและการสร้างมูลค่าให้กิจการ หุ้นสามัญแต่ละหน่วยออกจำหน่ายในราคาหุ้นละ 8 ดอลลาร์สหรัฐ มีข้อกำหนดสิทธิให้ผู้ถือสามารถขายหุ้นสามัญคืนเพื่อรับเงินสดหรือตัวเงินจำนวน 8 ดอลลาร์สหรัฐ โดยสิทธิเลือกตั้งกล่าวว่ามีลักษณะเป็นสิทธิเลือกขายหุ้นคืนแบบยุโรป (European put option) คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทย (U.S. SEC.) มีมติให้กิจการบันทึกรายการดังกล่าวทั้งจำนวนเป็นหนี้สินจนกว่าสิทธิในการขายหุ้นคืนให้กิจการจะหมดอายุ⁸ ดังตัวอย่างที่ 1.4

ตัวอย่างที่ 1.4 การแสดงข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของหุ้นสามัญที่ให้สิทธิผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอน (Puttable common stock)

DIGITAL SOCIAL RETAIL, INC. AND SUBSIDIARIES CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN STOCKHOLDERS' DEFICIENCY SIX MONTHS ENDED JUNE 30, 2017 (UNAUDITED)								
Digital Social Retail, Inc. and Subsidiaries								
	Common Stock*		Preferred Stock**		Accumulated Other Comprehensive Loss	Deficit	Noncontrolling Interest	Total Deficiency
	Shares	Amount	Shares	Amount				
Balance at January 1, 2017	2,500,001	\$ 2,500	-	\$ -	(238)	\$ (1,266,779)	\$ (564)	\$ (1,265,081)
Issuance of common stock	-	-	-	-	-	-	-	-
Net loss	-	-	-	-	-	(587,575)	(56)	(587,631)
Increase in unrealized loss on translation of investment in foreign subsidiary	-	-	-	-	(3,856)	-	-	(3,856)
Balance at June 30, 2017	2,500,001	\$ 2,500	-	\$ -	(4,094)	\$ (1,854,354)	\$ (620)	\$ (1,856,568)

*\$0.001 par value, 100,000,000 shares authorized and 2,500,001 shares issued and outstanding, net of 75,000 shares of puttable common stock
**\$0.001 par value, 10,000,000 shares authorized, 2,350,000 of which are convertible preferred stock Class A and 0 shares issued and outstanding

⁶ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 บัญญัติคำว่า “เครื่องมือทางการเงินที่มีสิทธิจะขาย” สำหรับ Puttable instrument

⁷ งบการเงินของบริษัท Digital Retail, Inc. จากเว็บไซต์ U.S. SEC. (<http://www.sec.gov>)

⁸ Andrew H. Chen, and John W. Kensinger, “Puttable Stock: A New Innovation in Equity Financing,” *Financial Management*, 17, 1 (Spring 1988): 27-37.

DIGITAL SOCIAL RETAIL, INC. AND SUBSIDIARIES	
CONSOLIDATED BALANCE SHEET	
JUNE 30, 2017 (UNAUDITED)	
<u>ASSETS</u>	
Current assets:	
Cash	\$ 148,935
Accounts receivable - Holosfind S.A.	240,000
Accounts receivable - other	17,248
Inventory	3,108
Loans receivable - Holosfind S.A.	1,422,272
Due from stockholders	2,450
Prepaid expenses and other current assets	229,043
Total current assets	2,063,056
Goodwill	21,028
Investment in unconsolidated business	55,432
Security deposit	2,427
	78,887
TOTAL ASSETS	\$ 2,141,943
<u>LIABILITIES</u>	
Current liabilities:	
Accounts payable and accrued expenses:	
Related companies	\$ 2,112,218
Other	122,556
Deferred revenues	36,691
Income tax payable	395
Loans payable - Holosfind Corp, Inc.	1,326,651
Convertible note payable	250,000
Total current liabilities	3,848,511
TOTAL LIABILITIES	3,848,511
Commitments and contingencies	
Puttable common stock, \$0.001 par value, 75,000 shares issued and outstanding	75
Puttable common stock in excess of par	149,925
Total puttable common stock	150,000
<u>STOCKHOLDERS' DEFICIENCY</u>	
Deficit of Digital Social Retail, Inc. and Subsidiaries	
Common stock	2,500
Preferred stock	-
Accumulated other comprehensive loss	(4,094)
Deficit	(1,854,354)
Total deficit of Digital Social Retail, Inc. and Subsidiaries	(1,855,948)
Noncontrolling interest	(620)
Total stockholders' deficiency	(1,856,568)
TOTAL LIABILITIES, PUTTABLE COMMON STOCK AND STOCKHOLDERS' DEFICIENCY	\$ 2,141,943

NOTE G - Puttable Common Stock

As described in Note D - Investment and Pledge Agreements above, as part of the investment agreement with MGP II, DSR issued 75,000 puttable shares of DSR'S Common Stock classified outside of stockholders' equity as the ability to extinguish the put, was not considered to be completely within DSR's control.

สิทธิเลือกให้ผู้ถือขายคืนหุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออก (Put option on own common stock)

ด้วยปัญหาที่คล้ายคลึงกับกรณีกิจการที่ออกหุ้นสามัญให้ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอนที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ กิจการที่มีหุ้นสามัญที่ออกและเรียกชำระแล้วที่ถือโดยบุคคลภายนอก อาจประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านข้อมูลซึ่งผู้ร่วมตลาดมีข้อมูลเกี่ยวกับกิจการน้อยกว่าฝ่ายบริหาร จึงไม่สามารถแยกโอกาสการลงทุนในบริษัทที่ได้ออกจากบริษัทที่ไม่ดีได้ ส่งผลหุ้นของกิจการที่อาจมีศักยภาพถูกรวมกับหุ้นของกิจการที่ไม่ดีและทำให้ราคาหุ้นไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงที่น่าจะสูงกว่านั้น เป็นปัญหาการคัดเลือกที่ขัดผลประโยชน์ (Adverse selection)

บริษัทที่ดีอาจแยกตัวเองออกจากบริษัทที่ไม่ดีได้ ด้วยการจำหน่ายสัญญาสิทธิเลือกให้ผู้ถือขายคืนหุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออก เพื่อส่งสัญญาณ (Signal) ให้ตลาดว่ากิจการน่าจะมีศักยภาพในการก่อให้เกิดกำไรและเพิ่มมูลค่าให้แก่กิจการและหุ้นสามัญของกิจการ⁹ โดยสัญญาดังกล่าวจะก่อให้เกิดต้นทุนแก่กิจการอย่างมีสาระสำคัญหากกิจการที่ไม่ดีจะส่งสัญญาณว่าเป็นกิจการที่ดี (Costly to imitate) ด้วยการส่งสัญญาณผิดแก่ผู้ร่วมตลาด และสามารถตรวจสอบได้ในภายหลังเมื่อผลลัพธ์เกิดขึ้นจริง (Ex-post verifiable)

โดยทั่วไปหุ้นสามัญที่ออกและเรียกชำระแล้วจะจัดประเภทเป็นตราสารทุนในส่วนของเจ้าของ ในการออกสัญญาสิทธิให้ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอน (ซื้อคืน) หุ้นสามัญในจำนวนที่คงที่ เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินสดตามราคาที่กำหนดไว้คงที่ (Fixed-for-fixed condition) กิจการจะจัดประเภทสิทธิเลือกดังกล่าวเป็นตราสารทุน ตามความในส่วนของที่ว่าด้วยสัญญาที่ทำให้กิจการจะได้รับหรืออาจจะได้รับตราสารทุนที่กิจการเป็นผู้ออก

อย่างไรก็ตาม สัญญาสิทธิเลือกขายหุ้นคืนที่กิจการเป็นผู้ออกก่อให้เกิดภาระผูกพันในการชำระเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับหุ้นสามัญที่กิจการเป็นผู้ออก ภาระผูกพันในการชำระเงินดังกล่าวมีลักษณะเชิงเศรษฐกิจเป็นหนี้สินทางการเงิน ซึ่งต้องได้รับการวัดมูลค่าและโอนจำนวนเงินดังกล่าวออกจากส่วนของผู้ถือหุ้นไปแสดงเป็นหนี้สินทางการเงิน โดยไม่ต้องโอนเปลี่ยนแปลงประเภทหุ้นสามัญและสัญญาสิทธิเลือกขายที่กิจการเป็นผู้ออกที่รายงานเป็นตราสารทุน

ตัวอย่างที่ 1.5 ต่อไปนี้คือตัวอย่างการรายงานสัญญาสิทธิเลือกให้ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอนหุ้นสามัญของ Microsoft Corporation ซึ่งไม่ได้มีแรงจูงใจในการทำรายการที่เกิดจากความจำเป็นในการระดมทุนในสภาพที่กิจการไม่มีความเข้มแข็งทางการเงินหรือศักยภาพในการสร้างมูลค่าที่ต่ำตามทฤษฎีข้างต้นแต่อย่างใด ซึ่งจะสังเกตได้จากเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด และกำไรสะสมจำนวนมากของกิจการซึ่งสะท้อนฐานะการเงินที่เข้มแข็งและผลประกอบการที่ดีจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

⁹ Gyoshev, Stanley B., Todd R. Kaplan, Samuel H. Szewczyk, George P. Tsetsekos, “Why do investment banks buy put options from companies?,” *Journal of Corporate Finance*, 67 (April 2021).

ตัวอย่างที่ 1.5 การแสดงข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมสัญญาสิทธิเลือกให้ผู้ถือเรียกร้องไถ่ถอนหุ้นสามัญ¹⁰

PUT WARRANTS			
In connection with the Company's stock repurchase program, put warrants were sold to independent third parties during 1995. The put warrants entitle the holders to sell shares of Microsoft common stock to the Company at specified prices. On June 30, 1995, 8.0 million warrants were outstanding with a strike price of \$69.75 per share. The warrants expire at various dates between February 1996 and November 1996, are exercisable only at maturity, and are settleable in cash at Microsoft's option. The maximum potential repurchase obligation of \$405 million has been reclassified from stockholders' equity to put warrants as of June 30, 1995. There was no impact on earnings per share in 1995.			
STOCKHOLDERS' EQUITY STATEMENTS (IN MILLIONS)			
	YEAR ENDED JUNE 30		
	1993	1994	1995
COMMON STOCK AND PAID-IN CAPITAL			
Balance, beginning of year.....	\$ 657	\$1,086	\$1,500
Common stock issued.....	229	280	332
Common stock repurchased.....	(7)	(17)	(30)
Proceeds from sale of put warrants.....	--	--	49
Reclassification of put warrant obligation.....	--	--	(25)
Stock option income tax benefits.....	207	151	179
Balance, end of year.....	1,086	1,500	2,005
RETAINED EARNINGS			
Balance, beginning of year.....	1,536	2,156	2,950
Common stock repurchased.....	(243)	(331)	(668)
Reclassification of put warrant obligation.....	--	--	(380)
Net income.....	953	1,146	1,453
Translation adjustment.....	(90)	(21)	(27)
Balance, end of year.....	2,156	2,950	3,328
Total stockholders' equity.....	\$3,242	\$4,450	\$5,333
BALANCE SHEETS (IN MILLIONS)			
	JUNE 30		
	1994	1995	
ASSETS			
Current assets:			
Cash and short-term investments.....	\$3,614	\$4,750	
Accounts receivable -- net of allowances of \$92 and \$139.....	475	581	
Inventories.....	102	88	
Other.....	121	201	
Total current assets.....	4,312	5,620	
Property, plant, and equipment -- net.....	930	1,192	
Other assets.....	121	398	
Total assets.....	\$5,363	\$7,210	
LIABILITIES AND STOCKHOLDERS' EQUITY			
Current liabilities:			
Accounts payable.....	\$ 324	\$ 563	
Accrued compensation.....	96	130	
Income taxes payable.....	305	410	
Other.....	188	244	
Total current liabilities.....	913	1,347	
Minority interest.....	--	125	
Put warrants.....	--	405	
Commitments and contingencies			
Stockholders' equity:			
Common stock and paid-in capital -- shares authorized 2,000; issued and outstanding 581 and 588.....	1,500	2,005	
Retained earnings.....	2,950	3,328	
Total stockholders' equity.....	4,450	5,333	
Total liabilities and stockholders' equity.....	\$5,363	\$7,210	

¹⁰ งบการเงินของบริษัท Microsoft Corporation จากเว็บไซต์ กลต. (<http://www.sec.gov>)

หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principles: US GAAP) กำหนดให้กิจการบันทึกหุ้นสามัญและสัญญาสิทธิดังกล่าวที่กิจการออกเป็นจำนวน 49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นตราสารทุนในส่วนของเจ้าของ แต่ต้องโอนจำนวนเงินสูงสุดที่อาจต้องชำระจากภาระผูกพันซึ่งเป็นผลจากสัญญาสิทธิเลือกให้ผู้ถือหุ้นสามารถขายหุ้นคืนได้จำนวน 405 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็นหนี้สินทางการเงิน ซึ่งกิจการโอนออกจากหุ้นสามัญและส่วนเกินมูลค่าหุ้น 25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และกำไรสะสม 380 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศกำหนดให้วัดมูลค่าหนี้สินทางการเงินด้วยจำนวนเงินเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินที่คาดว่าจะต้องชำระเพื่อซื้อหุ้นสามัญคืนเท่านั้น และถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของหนี้สินทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และโอนกลับเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าของเมื่อหนี้สินหมดอายุไปโดยไม่มีการใช้สิทธิ

ข้อยกเว้นการจัดประเภทเครื่องมือที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ออกไถ่ถอน

เครื่องมือที่ผู้ถือมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ออกไถ่ถอนจะได้รับการจัดประเภทเป็นตราสารทุน หากเครื่องมือดังกล่าวมีลักษณะทุกข้อต่อไปนี้ (TAS 32.16ก.)

1. ให้สิทธิแก่ผู้ถือที่จะได้รับส่วนแบ่งตามสัดส่วนในสินทรัพย์สุทธิของกิจการ ในกรณีเลิกกิจการ
2. อยู่ในประเภทของเครื่องมือทางการเงินที่ด้อยสิทธิกว่าเครื่องมือประเภทอื่น ๆ
3. เครื่องมือทางการเงินทั้งหมดในประเภทเครื่องมือที่ด้อยสิทธิกว่าเครื่องมือประเภทอื่น ๆ

มีลักษณะเหมือนกัน

4. นอกเหนือจากภาระผูกพันตามสัญญาสำหรับผู้ออกในการซื้อคืนหรือไถ่ถอนด้วยเงินสด หรือเครื่องมือทางการเงินอื่นแล้ว เครื่องมือดังกล่าวต้องไม่มีการะผูกพันตามสัญญาในการส่งมอบเงินสด หรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นให้แก่กิจการอื่น หรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงิน กับอีกกิจการหนึ่งภายใต้สภาพการณ์ที่จะทำให้กิจการเสียประโยชน์ และไม่ใช้สัญญาที่จะหรืออาจชำระด้วยตราสารทุนของกิจการเอง

5. กระแสเงินสดที่คาดหวังรวมจากเครื่องมือตลอดอายุสัญญาโดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับกำไร หรือขาดทุน การเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้และไม่ได้รับรู้ของกิจการตลอดอายุของเครื่องมือ

นอกจากเงื่อนไขข้างต้น ผู้ออกเครื่องมือทางการเงินจะต้องไม่มีเครื่องมือทางการเงินหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะต่อไปนี้ (TAS 32.16ข)

1. กระแสเงินสดรวมเกือบทั้งหมดขึ้นอยู่กับกำไรหรือขาดทุน หรือการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ายุติธรรมของทั้งสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้และที่ไม่รับรู้ของกิจการ (ไม่รวมถึงผลกระทบใด ๆ ของเครื่องมือทางการเงินหรือสัญญานั้น) และ

2. ผลกระทบอย่างมากของการจำกัดหรือการกำหนดจำนวนที่คงที่ของผลตอบแทนส่วนที่เหลือของผู้ถือเครื่องมือทางการเงินที่มีสิทธิจะขาย

เครื่องมือทางการเงินหรือส่วนประกอบของเครื่องมือทางการเงินที่ทำให้กิจการมีภาระผูกพันที่ต้องส่งมอบสินทรัพย์สุทธิของกิจการตามสัดส่วนให้กิจการอื่นเฉพาะเมื่อมีการชำระบัญชี (TAS32.16ค)

ภาระผูกพันดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากการชำระบัญชานั้น เป็นได้ทั้งกรณีมีความแน่นอนที่จะเกิดขึ้นและกิจการไม่สามารถควบคุมได้ (เช่น กิจการที่มีอายุจำกัด) หรือมีความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น แต่เป็นทางเลือกของผู้ถือเครื่องมือทางการเงิน ตามข้อยกเว้นในคำนิยามของหนี้สินทางการเงิน เครื่องมือทางการเงินที่มีภาระผูกพันดังกล่าวจะจัดประเภทเป็นตราสารทุนได้ หากมีลักษณะทุกข้อดังนี้

- ผู้ถือครองมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของกิจการตามสัดส่วน ในกรณีที่มีการชำระบัญชี การกำหนดสัดส่วนของสินทรัพย์สุทธิตามสัดส่วนโดย

- 1) แบ่งสินทรัพย์สุทธิของกิจการเมื่อชำระบัญชีออกเป็นหน่วยที่มีจำนวนเงินเท่า ๆ กัน
- 2) คุณจำนวนเงินข้างต้นด้วยจำนวนหน่วยที่ถือครองโดยผู้ถือครองเครื่องมือทางการเงินนั้น

- อยู่ในประเภทของเครื่องมือทางการเงินที่ด้อยสิทธิกว่าเครื่องมือทางการเงินประเภทอื่นทั้งหมด

- 1) เครื่องมือทางการเงินนี้ไม่มีสิทธิพิเศษเหนือสิทธิเรียกร้องอื่นในสินทรัพย์ของกิจการ ณ วันชำระบัญชี และ

- 2) เครื่องมือทางการเงินนี้ไม่จำเป็นต้องแปลงสภาพเป็นเครื่องมือทางการเงินอื่นก่อนที่เครื่องมือทางการเงินนี้จะอยู่ในประเภทของเครื่องมือทางการเงินที่ด้อยสิทธิกว่าเครื่องมือทางการเงินประเภทอื่นทั้งหมด

- 3) เครื่องมือทางการเงินทั้งหมดที่อยู่ในประเภทเครื่องมือทางการเงินที่ด้อยสิทธิกว่าเครื่องมือทางการเงินประเภทอื่นทั้งหมดต้องมีภาระผูกพันตามสัญญาที่เหมือนกันทุกประการเพื่อให้กิจการที่เป็นผู้ออกเครื่องมือทางการเงินส่งมอบสินทรัพย์สุทธิของกิจการตามสัดส่วนให้กิจการอื่นเมื่อชำระบัญชี

นอกจากเงื่อนไขข้างต้น ผู้ออกเครื่องมือทางการเงินจะต้องไม่มีเครื่องมือทางการเงินหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะต่อไปนี้ (TAS32.16ง)

1. กระแสเงินสดรวมเกือบทั้งหมดขึ้นอยู่กับกำไรหรือขาดทุน หรือการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ายุติธรรมของทั้งสินทรัพย์สุทธิที่รับรู้และไม่รับรู้ของกิจการ (ไม่รวมถึงผลกระทบใด ๆ ของเครื่องมือทางการเงินหรือสัญญานั้น) และ

2. ผลกระทบอย่างมากของการจำกัดหรือการกำหนดจำนวนที่คงที่ของผลตอบแทนส่วนที่เหลือของผู้ถือเครื่องมือทางการเงิน

เงื่อนไขการชำระที่อาจเกิดขึ้น

เงื่อนไขการชำระที่อาจเกิดขึ้น (Contingent settlement provision) คือ เงื่อนไขของเครื่องมือทางการเงินซึ่งอาจกำหนดให้กิจการส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นหรือชำระด้วยวิธีอื่นใดเมื่อเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นหรือเมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวไม่เกิดขึ้น (หรือจากผลลัพธ์

ของสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน) ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของทั้งผู้ออกและผู้ถือเครื่องมือทางการเงิน เช่น การเปลี่ยนแปลงในดัชนีตลาดหุ้น ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยหรือข้อกำหนดด้านภาษี หรือรายได้ในอนาคต กำไรสุทธิ หรืออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

หากเงื่อนไขการชำระที่อาจเกิดขึ้นทำให้ผู้ออกเครื่องมือทางการเงินไม่มีสิทธิอันปราศจากเงื่อนไขที่จะหลีกเลี่ยงการส่งมอบเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น (หรือการชำระด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทำให้เครื่องมือทางการเงินนี้เป็นหนี้สินทางการเงิน) เครื่องมือทางการเงินดังกล่าวเป็นหนี้สินทางการเงินของผู้ออก เว้นแต่ (TAS32.25)

- 1) ส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการชำระที่อาจเกิดขึ้นกำหนดให้กิจการชำระด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น (หรือวิธีอื่นใดซึ่งทำให้เครื่องมือทางการเงินนี้เป็นหนี้สินทางการเงิน) ไม่เป็นธุรกรรมที่เกิดขึ้นจริง
- 2) ผู้ออกต้องชำระภาระผูกพันด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น (หรือวิธีอื่นใดซึ่งทำให้เครื่องมือทางการเงินนี้เป็นหนี้สินทางการเงิน) เฉพาะเมื่อมีการชำระบัญชีของผู้ออก หรือ
- 3) เครื่องมือทางการเงินนั้นมีลักษณะทั้งหมดและเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่ระบุในย่อหน้าที่ 16ก และ 16ข

หุ้นกู้ที่มีลักษณะคล้ายทุน

หุ้นกู้ที่มีลักษณะคล้ายทุน (Perpetual bond) คือ หุ้นกู้ที่มีข้อกำหนดในการจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือตามวันที่กำหนดไว้ตลอดอายุของตราสารซึ่งไม่ได้กำหนดไว้แน่นอน (เช่น ครบกำหนดไถ่ถอนเมื่อชำระบัญชี) หรือมีสิทธิได้รับคืนเงินต้นภายใต้เงื่อนไขที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้หรือรับคืนเงินต้นภายในระยะเวลาที่นานมาก ตราสารดังกล่าวจะได้รับการจัดประเภทเป็นตราสารทุน หากผู้ออกต้องชำระภาระผูกพันด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นเฉพาะเมื่อมีการชำระบัญชีของผู้ออก ส่วนตราสารที่ก่อให้เกิดภาระผูกพันที่ต้องชำระด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่นก่อนชำระบัญชีจะได้รับการรายงานเป็นหนี้สินทางการเงิน ตัวอย่างการแสดงข้อมูลทางการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของรายการสำหรับ Air France – KLM Group ในได้ในตัวอย่างที่ 1.6

ตัวอย่างที่ 1.6 หนี้สินที่มีลักษณะคล้ายทุน (Perpetual debt)¹¹

28.3 Perpetual

ACCOUNTING PRINCIPLES

A financial instrument is considered as an equity instrument if it does not include a contractual obligation :

- to deliver cash or another financial asset to another entity; or
- to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavourable to the issuer.

¹¹ งบการเงินของ Air France – KLM Group จากเว็บไซต์ของบริษัท (<https://www.airfranceklm.com/en/finance/financial-results>)

			Decembr 31,	Repayment -	Issuance -	Monetary		December 31,
(in € millions)	Notes	20220	Nominal	Nominal	coupons	Non-monetary	change	2023
2021 perpetual super-subordinated bonds	Nominal	28.3.1	595	(595)	-	-	-	
	Coupons		31	-	(42)	11	-	
2023 perpetual super-subordinated bonds	Nominal	18.3.2	-	-	727	-	727	
	Coupons		-	-	-	42	42	
Last-rankLast-rank indefinite subordinated bond convertible into	Nominal	28.3.3	305	-	-	-	305	
	Coupons		2	-	(20)	20	2	
TOTAL PERPETUAL - ATTRIBUTABLE TO EQUITY HOLDERS OF AIR FRANCE-KLM								
			933	(595)	727	(62)	73	1,076
2022 perpetual supersubordinated bonds	Nominal	28.6.1	497	-	-	-	497	
	Coupons		13	-	(30)	30	13	
July 2023 perpetual supersubordinated bonds	Nominal	28.6.2	-	-	498	-	498	
	Coupons		-	-	-	15	15	
November 2023 perpetual super-subordinated bonds	Nominal	28.6.3	-	-	1,493	-	1,493	
	Coupons		-	-	-	8	8	
TOTAL PERPETUAL - NONCONTROLLING INTERESTS								
			510	-	1,991	(30)	53	2,524
Total cash flows	5.2.5		(595)	2,718	(92)			

28.3.1 2021 perpetual supersubordinated bonds

On April 20, 2021, the Group issued 3 billion supersubordinated notes, subscribed by the French government to offset its direct loan of the same nominal amount. The issue consisted of three perpetual tranches, each with a nominal value of €1 billion, a coupon of 7%, 7.25% and 7.5%, and a call option at 4, 5 and 6 years respectively. This transaction resulted in the reclassification of 3 billion euros from “financial liabilities” to shareholders’ equity. On April 20, 2022, the Group paid accrued interest on the perpetual subordinated notes held by the French government for a total of €218 million, including €151 million in respect of accrued interest to December 31, 2021 and €67 million in respect of accrued interest at the date of payment. On June 16, 2022, following the completion of the Air France-KLM group’s capital increase, the subordinated perpetual notes held by the French State were partially redeemed for a total of €1,649 million, including €1,631 million in par value and €18 million in accrued coupons. On July 29, 2022, the proceeds of Apollo’s investment were used to redeem €487 million in par value, plus €10 million in accrued interest to that date. On December 9, 2022, a nominal amount of €287 million plus accrued interest to that date of €14 million was repaid with the proceeds of the subordinated bond issue. Finally, on March 17 and April 19, 2023 respectively, Air France-KLM redeemed the balance of the subordinated notes held by the French State under the temporary framework linked to Covid-19, for an amount of €320 million and €317 million (including accrued coupons). The Group also paid the French State the compensation required for the shares subscribed in April 2021, in the amount of €90 million. This transaction enables Air France and Air France-KLM S.A. to exit the French state aid scheme.

28.3.2 2023 perpetual supersubordinated bonds

Concurrently with the redemption of the supersubordinated notes (refer to Note 28.3.1 “2021 perpetual super-subordinated bonds”), the Group refinanced €320 million on March 17, 2023 and €407 million on April 19, 2023 by issuing new perpetual subordinated notes with the French State qualified as compensatory aid, for Air France, for the damage suffered as a result of Covid-19 between March 17 and June 30, 2020. These new unconstrained subordinated notes carry similar financial conditions to those redeemed on the same day, with a deferred call date and interest rate increase of a further two years (i.e. March 2029). At December 31, 2023, the balance of accrued interest on subordinated notes totaled €42 million.

28.3.3 Last-rank indefinite subordinated bond convertible into new shares and/or existing shares

On November 16, 2022, Air France-KLM group issued lastrank indefinite subordinated bonds, convertible into new shares and/or existing shares, for a nominal amount of €301 million, net of issuance costs. The bonds had been issued at par with a nominal value per bond of €100,000 and with a conversion/exchange premium of 22.5% over the reference Air France-KLM share price. From the issue date until November 23, 2025, the bonds bear interest at a nominal rate of 6.5% per annum, payable quarterly in arrears. From November 23, 2025, the bonds will bear interest at a rate equal to 1,300 basis points above the applicable 3-year Euro Mid-Swap rate as reference rate, subject to review every three years thereafter. Interest is payable quarterly in arrears. The bonds are for an indefinite period, and the Air FranceKLM group may, at its option, redeem all the bonds early at par plus interest, for the first time on November 23, 2025, or over the period from December 14, 2024 to November 23, 2025 if certain conditions linked to the Air France-KLM share price are met. Bondholders may exercise their conversion/exchange right at any time until November 10, 2025. The conversion/exchange ratio was initially 65,496.4632 Air France-KLM shares per bond at December 31, 2022. However, following the reverse stock-split and by decision of the Chief Executive Officer, the conversion ratio of the last-ranking perpetual subordinated bonds, convertible into new shares and/or exchangeable for existing shares, has been adjusted and amounts to 6 549,6463 Air FranceKLM shares per bond. Lastly, the coupon paid during the year amounted to €20 million, and at December 31, 2023, the balance of accrued coupon totaled €2 million. For details of deeply subordinated notes included in “Noncontrolling interests”, see Note 28.6.

5.2.3 CONSOLIDATED BALANCE SHEET

LIABILITIES AND EQUITY

(in € millions)	Notes	December 31, 2022	
		December 31, 2023	restated (C)
Issued capital	28.1	263	2,571
Additional paid-in capital	28.2	7,560	5,217
Treasury shares	28.2	(25)	(25)
Perpetual	28.3	1,076	933
Reserves and retained earnings	28.4	(10,925)	(11,700)
Equity attributable to equity holders of Air France-KLM		(2,051)	(3,004)
Perpetual	28.3	2,524	510
Reserves and retained earnings	28.4	27	14
Equity attributable to non-controlling interests	28.6	2,551	524
Total equity		500	(2,480)
Pension provisions	29	1,685	1,634
Non-current return obligation liabilities and provisions for leased aircrafts and other provision	30	3,805	4,149
Non-current financial liabilities	31	7,538	9,657
Non-current lease debt	19	3,581	3,318
Non-current derivative financial liabilities	35	56	21
Deferred tax liabilities	13.4	-	1
Other non-current liabilities	34	1,376	2,343
Total non-current liabilities		18,041	21,123
Current return obligation liabilities and provisions for leased aircrafts and other provisions	30	1,079	740
Current financial liabilities	31	1,664	896
Current lease debt	19	848	834
Current derivative financial liabilities	35	139	83
Trade payables		2,447	2,424
Deferred revenue on ticket sales		3,858	3,725
Frequent flyer programs	33	899	900
Other current liabilities	34	5,002	4,057
Bank overdrafts	26	13	3
Total current liabilities		15,949	13,662
Total liabilities		33,990	34,785
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		34,490	32,305

NOTE 31 FINANCIAL LIABILITIES

ACCOUNTING PRINCIPLES

Convertible bonds

Convertible bonds are deemed to be financial instruments comprising two components: a bond component recorded as debt and a stock component recorded in equity. The bond component is equal to the discounted value of all the coupons due on the bond at the rate of a simple bond that would have been issued at the same time as the convertible bond. The value of the stock component recorded in the Group's equity is calculated by the difference between this value and the bond's nominal value at issuance. The difference between the financial expense recorded and the amounts effectively paid out is added, at each closing date, to the amount of the debt component so that, at maturity, the amount to be repaid if there is no conversion equals the redemption price.

Financial liabilities

Borrowings and financial liabilities are recognized initially at fair value. Subsequent to the initial measurement, they are recorded: ■ at their net book value for bonds; ■ based on amortized cost calculated using the effective interest rate for the other financial liabilities. Under this principle, any redemption and issue premiums, as well as issue costs, are recorded as debt in the balance sheet and amortized as financial income or expense over the life of the loans using the effective interest method.

(in € millions)	Notes	2023			2022		
		Non current	Current	Total	Non current	Current	Total
Perpetual subordinated loan in Yen	31.1.1	128	-	128	142	-	142
Perpetual subordinated loan in Swiss Francs	31.1.2	405	-	405	381	-	381
OCEANE (convertible bonds)	31.3.1	-	498	498	487	-	487
Sustainability-linked bonds	31.2.2	1,000	-	1,000	-	-	0
Plain vanilla bonds	31.2.3	1,381	300	1,681	1,686	-	1,686
Debt on leases with bargain option		3,475	418	3,893	3,163	496	3,659
Loan guaranteed by the French state	31.3	-	-	0	2,606	-	2,606
Other financial liabilities	31.4	1,148	330	1,478	1,191	293	1,484
Accrued interest		1	118	119	1	107	108
TOTAL - FINANCIAL LIABILITIES		7,538	1,664	9,202	9,657	896	10,553

31.1 Perpetual subordinated debt

31.1.1 KLM Perpetual subordinated debt in Japanese Yen In 1999, the KLM Group issued perpetual subordinated bonds in Japanese Yen (JPY) for a principal amount of JPY 30 billion.

Since August 28, 2019, KLM has partially redeemed an amount of JPY 10 billion, leaving the residual outstanding principal amount at JPY 20 billion, i.e. €128 million as of December 31, 2023. Since this date, the interest rate applicable on the residual nominal amount has been reset at a fixed rate of 4% per annum.

The residual nominal amount of these perpetual bonds can be redeemed at KLM's discretion on each fifth anniversary of the first interest payment date, August 28, 1999. The next option date for redemption at Par is thus August 28, 2024. Note that an indemnity is due if the JPY loan is redeemed in a currency other than the JPY. This debt is subordinated to all other existing and future debt at KLM.

31.1.2 KLM perpetual subordinated debt in Swiss Francs

The perpetual subordinated bond debt in Swiss Francs (CHF) was issued by KLM in two tranches, one in 1985 and one in 1986. The initial nominal amount for these two perpetual bonds combined was CHF 500 million. Over the years, KLM has proceeded with several partial buy back transactions to partially redeem the debt. As a result, the total amount now outstanding is CHF 375 million, i.e. €405 million as of December 31, 2023. Concerning the tranche issued in 1985, KLM is entitled to early redeem at Par the then-prevailing outstanding residual amount on each tenth anniversary of the interest payment date. The next "call date" is February 12, 2025. The coupon reset date is fully aligned with the above mentioned frequency. If the call option is not exercised, the next coupon reset date is February 12, 2025. The current outstanding coupon is 0.75% per annum. Concerning the tranche issued in 1986, the KLM Group is entitled to early redeem the outstanding residual nominal amount at Par on each fifth anniversary of the interest payment date. The next "call date" is May 15, 2026. The call price amount in 2001 was 101.75% of the notional face value, and thereafter with a premium declining by 0.25% on each fifth anniversary of the interest payment date. From May 15, 2036, the amount of early redemption will thus be set at 100% of the residual Par. The debt is subject to the payment of a coupon of 5.75% per annum. The two CHF perpetual bond debts are ranked "pari passu" with the JPY perpetual loan debt and are subordinated to all other existing and future debt at KLM.